National Library 56253
Gov. Acquisitions Section
Ottawa Ont. K1A ON4

National Library Bibliothèque Nationale
FEB 16 1981
Second class mail registration number
Numéro d'enregistrement
SECTION DES JOURNAUX

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 9 (2741) XXX aastakäik

Teisipäeval, 3. veebruaril 1981 — Tuesday, February 3, 1981

Üksiknumbri hind 50 centi

President Reagan:

N. Liit petab, valetab ja terroriseerib

Rasked sõnad venelaste arvel Washingtonis toimunud pressikonverentsidel

WASHINGTON — Ühendriikide presidendi ja valitsuse ranged seisukohad N. Liiduga suhtlemisel ja venelaste maailmavallutamise poliitika kritiseerimisel kerkisid erakordse selgusega esile möödunud nädalal Washingtonis toimunud president Reagani ja välisminister Haigi pressikonverentsidel. Mõlemad mehed kasutasid N. Liidu poliitika ja tegevuse hindamisel teravaid väljendusi ja selliseid raskeid sõnu, mida Ühendriikide presidendid varem pole kasutanud ning mis olid Kremlile ilmselt halvaks üllatuseks.

President Reagan tähendas oma pressikonverentsil, et N. Liit toetab rahvusvahelist terrorit ning et N. Liidu juhid on reserveerinud maailmarevolutsiooni teostamiseks endile õiguse sooritada igat kuritegu, ning valetada ja petta.

Reagan kinnitas, et tema teadmisel ei ole N. Liidus pärast revolutsiooni olnud ühtegi juhti, kelle eesmärgiks poleks olnud maailmarevolutsiooni teostamine ja kogu maailmast ühtse sotsialistliku riigi moodustamine.

President käsitas oma pressikonverentsil ka teisi välispoliitilisi küsimusi ja sisepoliitilisi probleeme. Ta ütles, et Ühendriikide valitsus kaalub ja analüüsib praegu, milline peaks olema Ühendriikide poliitika tulevikus Iraani suhtes. Ta väitis, et valitsusel ei ole kavatsusi Iraanile ameeriklaste vangistamise ja nende kinnihoidmise eest kätte maksta, kuna sellest ei ole mingit kasu.

Ta kinnitas, et valitsus teeb lähemal ajal teatavaks oma kulude kokkuhoiu ja välisabi redutseerimise poliitika.

Välisminister Haigi hinnang N. Liidu välispoliitikale oli sama karm ja otsekohene. Haig süüdistas samuti N. Liitu rahvusvahelise terrori organiseerimises. Ta ütles, et kuuba sõdurite kasutamine Ladina Ameerikas ja Aafrikas N. Liidu eesmärkide saavutamiseks on Ühendriikide uuele valitsusele suureks probleemiks. Puudutades inimõiguste rakendamise küsimust ütles Haig, et uus valitsus ei loobu inimõiguste rakendamise nõudmisest, kuid pearõhk pannakse rahvusvahelise terrorismi vastu võitlemisele, mis on suuremaid inimõiguste vastu suunatud tegureid.

Mis puutub vahekordadesse Iraaniga, siis kinnitas Haig kategooriliselt, et Ühendriikide valitsus ei anna Iraanile uusi relvi ega relvade tagavaraosi.

Välisministeeriumi esindaja William Dyess selgitas ajakirjanikele N. Liidu rahvusvahelisi terroriaktsioone ja tõi selle kohta ka näiteid. Siia kuulub palestiina terroristide relvastamine ja väljaõpetamine, kuuba ja liibüa sõdurite kasutamine oma vallutusoperatsioonideks, põrandaaluste jõudude toetamine relvadega Salvadoris ja Namiibias ja vene raadiosaated, mis toetasid iraani terroriste ameerika pantvangide afääris.

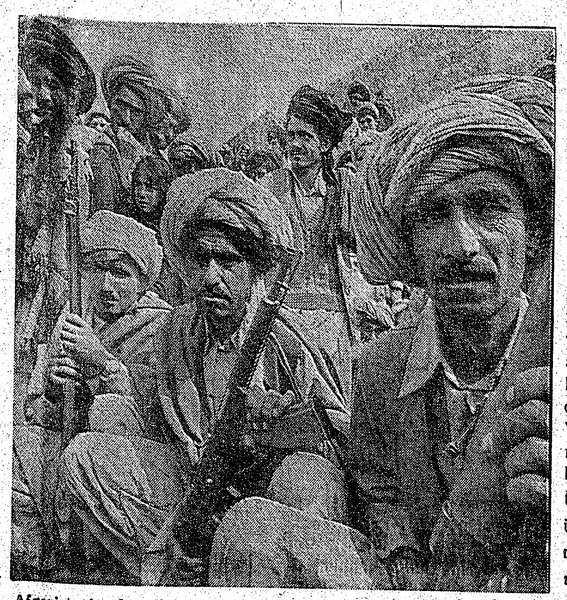

Afganistani rahvuslikud partisanid on tekitanud vene okupatsioonivägedele vaatamata oma algelisele relvastusele suuri kaotusi. Pildil näeme partisanide gruppi enne rünnakule asumist.

Reagan kavatseb toetada Angoola antikommuniste

WASHINGTON — President Reagani valitsus kaalub võimalusi, kuidas oleks võimalik toetada neid antikommunistlikke jõudusid, kes võitlevad Angoolas sealse kommunistliku rezhiimi vastu, kes püsib võimul N. Liidu toetuse ja kuuba sõdurite abil. Ühendriikide Kongress võttis teatavasti 1976. aastal vastu otsuse, mille kohaselt abi andmine Kuuba antikommunistlikele jõududele lõpetati ning seda otsust ei ole seni ajani muudetud. Välisminister Haig arvab, et Kongressi otsuse tulemusena haarasid kommunistid N. Liidu ja Kuuba toetusel Angoola kodusõja ajal ülemvõimu ja kehtestasid kommunistliku korra. Washingtonis mainitakse, et välisministri eksperdid ei poolda antikommunistlike jõudude abistamist Angoolas ning peavad seda suureks eksituseks.

Vastusüüdistused Moskvast

CIA tembeldatakse terroriaktsioonide peakorteriks

MOSKVA — N. Liidu juhtkonna reageerimine president Reagani teravale kriitikale Moskva välispoliitika hindamisel oli tunduvalt tagasihoidlikum kui seda esialgu võis arvata. Tass mainis, et president Reagan väänas sihilikult fakte ning et presidendi sõnadest võib järeldada, et Washingtonis ei saada lihtsalt aru nende muudatuste mõttest, mis toimuvad praegu maailmas.

Tass ütles, et need muudatused ei olene Ühendriikidest ega N. Liidust vaid lihtsalt maailmas toimuvast sotsiaalsest arenguprotsessist. Ühendriikide liitlased Lääne-Euroopas ei ole president Reagani ja välisminister Haigi sõnu avalikult kommenteerinud,

kuid diplomaatilistest ringkondadest saadud andmeil tuntakse rahuldust, et Washingtonis on võimule tulnud mehed, kes julgevad sõnaselgelt ja kindlalt iseloomustada praegust välispoliitilist olukorda ja N. Liidu vallutamispoliitikat.

Venelasi häiris siiski ilmselt kõige rohkem välisminister Haigi väljendus, et N. Liit organiseerib ja toetab rahvusvahelist terrorismi. Selle väite pareerimiseks esitas Tass omalt poolt väiteid, et rahvusvahelise terrorismi organiseerija on Ühendriigid, kes harrastab põrandaalust tegevust ja terrorit Euroopas, Aasias, Aafrikas ja Ladina-Ameerikas.

Tass nimetab Ühendriikide Luure Keskagentuuri (CIA) maailma terroriaktsioonide peakorteriks,

kus planeeritakse mõrvaaktsioone ning saadetakse terroristide salku teistesse maadesse.

Nendest mõrva- ja terroriaktsioonidest tuuakse esile kavatsust Castro mõrvamiseks, Tshiili marksistliku presidenti Allende võimult kõrvaldamist, Itaalia endise peaministri Aldo Moro mõrvamist ja shahhi abistamist võimul püsimiseks.

Salvadori punased jatkavad võitlust võimule pääsemiseks

Planeeritud suur ofensiiv ei andnud loodetud tulemusi

MANAGUA, Nikaraagua — Üks Salvadori marksistide esindaja mainis Nikaraaguas, et Revolutsiooniline Demokraatlik Rinne jatkab Salvadoris oma võitlust praeguse valitsuse vastu, kuid on valmis alustama ka läbirääkimisi vaherahu saavutamiseks. Marksistide suurte jõududega teostatud otsustav rünnak valitsuse kukutamiseks on ebaõnnestunud ja punased otsivad nüüd valitsusega kompromissi ja võitluste vaheaega, mida kavatsetakse kasutada uute jõudude koondamiseks ning relvade ja varustuse täiendamiseks.

Pahempoolsete esindaja kinnitas, et Revolutsioonilise Demokraatliku Rinde raamides ofensiivi alustanud Farabundo Marti National Liberation Front on saavutanud oma üldise pealetungiga kõik ettenähtud eesmärgid

ning tõestanud, et pahempoolne rinne moodustab sõjalise jõu, millega praegune valitsus peab arvestama.

Salvadori kommunistide esindajad Mehhikos ja Kolumbias kinnitavad, et pahempoolsete sõjalised operatsioonid jätkuvad ning Salvadori valitsus oleks juba ammu langenud kui Ühendriigid ei annaks talle tõhusat sõjalist abi. Punaste andmetel on Ühendriigid saatnud **Salvadori 800 ohvitseri ja tehnilist nõuandjat, kes saadeti välja Ühendriikide baasidest Panama kanali piirkonnas.**

Toetus Salvadori punastele Lääne-Saksamaalt

FRANKFURT — Lääne-Saksamaal, Frankfurdis, toimus mitmetuhande inimese osavõtul suurem demonstratsioon, millega protesteeriti Ühendriikide abi vastu Salvadori valitsusele kommunistide vastu võitlemisel. Demonstrandid purustasid aknaid ja ameeriklastele kuuluvaid autosid, karjudes: „Jänkid, minge koju!" Demonstratsiooni organiseerijaks oli Münchenis asuv Salvadori Informatsiooni Büroo.

Farmerite surve president Reaganile

WASHINGTON — Washingtoni poliitilistes ringkondades arvatakse, et president Reagan seisab lähemal ajal raske otsuse ees. Valimiskampaania ajal andis ta Ühendriikide farmeritele lubaduse, et ta tühistab teravilja väljaveokeelu N. Liitu, kuid viimasel ajal on ta ilmselt arusaamisele jõunud, et teravilja väljaveokeeld on siiski väga oluline tegur N. Liidule surve avaldamiseks ja venelaste agressiivse välispoliitika piiramiseks. Vaatamata sellele, et farmerite organisatsioonid ja American Farm Bureau Federation avaldab presidendile ja valitsusele tugevat survet väljaveokeelu kaotamiseks, on president otsustanud küsimust põhjalikumalt uurida ning siis alles oma otsuse teha.

Farmerid kinnitavad, et nad on endise presidendi Carteri poolt kehtestatud teravilja osalise embargo tulemusena saanud kahju 1 miljard dollarit. Farmerite arvates on teravilja väljaveokeeld osutunud nii majanduslikult kui ka diplomaatiliselt ebaõnnestunud sammuks.

Hispaania peaminister lahkus

MADRIID — Hispaania peaminister Adolfo Suarez, kes ühtlasi oli keskpartei juht, teatas, et ta loobub peaministri ja parteijuhi kohtadest, Põhjenduseks tõi Suarez ette, et tema valitsust ja poliitikat on pidevalt kritiseeritud ja seetõttu ei pea ta võimalikuks oma tegevust valitsuse juhina jatkata. Adolfo Suarez juhtis peaministrina valitsust viis aastat ning teda peeti silmapaistvaks poliitikuks, kes viis Hispaania Franco diktatuurist sujuvalt üle demokraatlikule süsteemile.

Värskemad uudised loete „VABA EESTLASEST"

Kriitika pantvangide vabastamisele

TEHERAN — Iraani peaminister Mohammed Ali Rajai kaitses oma valitsuse otsust ameerika pantvangide vabastamiseks ning nende koju saatmiseks. Peaminister ütles, et valitsus järgnes nendele põhimõtetele, mis määrati vangide vabastamiseks parlamendi poolt. Kui paljud kritiseerivad, et valitsus ei saanud ameeriklastelt tagasi shahhi varandusi, siis peaksid kritiseerijad esitama paremaid ettepanekuid kuidas neid varandusi välja nõuda ja kätte saada. Rajai ütles, et Iraani keskpank on juba aastapäevad energiliselt töötanud shahhi varanduste ja nende asukohtade kindlaks määramiseks kuid seni pole tal õnnestunud jõuda lõppjäreldustele. Iraani valitsust kritiseeris pantvangide kergekäelise väljaandmise pärast ajaleht „Islami revolutsioon", mis on president Abolhassan Bani-Sadri kontrolli all.

Afganistani vangid N. Liidus

Mitusada afgaanlast peetakse kinni poliitiliste vangidena N. Liidus, teatab Keston College Inglismaal. Teated selle kohta pääsesid läände mullah Waezi poolt läände smugeldatud kirja kaudu. Kirjas teatab ta, et ta koos mitmesaja teise afgaanlasega on sunnitööl ühes terasetööstuses Tuulas, umbes 200 kilomeetrit Moskvast lõunapool. Waezi sõbrad on veendunud, et kiri on ehtne.

Kokkulepe viie-päevase töönädala rakendamiseks

Farmerite ametiühingu küsimus Poolas jäi lahendamata

VARSSAVI —Poolas saavutati ametiühing Soli daarsuse ja valitsuse esindajate vahel kokkulepe viiepäeva töönädala küsimuse lahendamiseks. Mõlemad pooled tegid järelandmisi ja lõpuks lepiti kokku, et töölised saavad igas kuus kolm vaba laupäeva, kuna neljas laupäev tuleb neil töötada.

Asjaomastest ringkondadest mainitakse, et valitsus andis lõpuks järele ka töölistele juurdepääsu võimaldamiseks massmeediale, kuid kolmas nõupidamisel päevakorras olnud punkt — iseseisvatele farmeritele oma ametiühingu võimaldamine jäi seekord lahendamata.

Kokkulepped tulevad kinnitamisele Solidaarsuse 11 liikmelise juhatuse poolt.

Solidaarsuse esindajad mainivad, et valitsus oli andnud lubaduse täieliku viie-päevase ja 40-tunnise töönädala rakendamiseks järgmisel aastal. Praeguse kokkuleppe kohaselt töötavad töölised 42 tundi nädalas. Massimeedia küsimuses lubati töölistele oma nädalalehe väljaandmine ja iganädalane raadio- ja televisiooni programm, kus töölised võivad tsenseerimatult oma probleeme ja seisukohti esitada.

Solidaarsus kavatses esialgu käesoleval nädalal farmerite nõudmiseks välja kuulutada ühetunnise üldstreigi, kuid loobus nädalavahetusel sellest kavatsusest.

Poliitilised vaatlejad mainivad, et pärast seda kui ametiühingu ja valitsuse vahel saavutati kokkulepe laupäevaste tööpäevade probleemide lahendamiseks ja töölistele massimeediale ligipääsu võimaldamiseks,

on üldine pinge vähenenud.

Solidaarsuse osakond Bielsko Biala provintsis jätkab vaatamata saavutatud kokkuleppele üldstreiki, nõudes kohapealsete valitsuse juhtivate võimumeeste vallandamist.

Tass süüdistab Poola töölisi

Venelased kardavad saata oma punaarmeed Poolat okupeerima

MOSKVA — N. Liidu ametlik teadeteagentuur Tass on esmakordselt süüdistanud tööliste iseseisvat ametiühingut Solidaarsust väljapressimises, ähvardustes, provokatsioonis ja füüsilises vägivallas. „Tass" ütleb, et nende võtetega tahetakse alla kiskuda Poola Kommunistliku partei autoriteeti. Diplomaatilistes ringkondades arvatakse, et selle läkituse eesmärgiks on tööliste ja nende juhtide mustamine ning teisest küljest ka Poola valitsuselt ja kommunistlikult parteilt rangema holaku nõudmine töölistega suhtlemisel.

Läänerriikide eksperdid kalduvad arvama, et venelased peavad punaarmee sissetungi Poolasse liiga riskantseks ettevõtteks ja planeerivad selle asemel hoopis teiste võtete kasutamisele võtmist, et maha suruda poola tööliste vastupanu rezhiimile.

Arvatakse, et Poolat ümbritsevad kommunistlikud riigid sulevad oma piirid ja lasevad poolakatel ise omavahel oma arved ära õiendada.

Oletatakse, et Moskva arvestab juba praegu Poola praeguse kommunistliku rezhiimi langemist ning loodab uue palju rangemate kommunistide võimule tulekut. Need uued võimumehed kasutavad usaldusväärseid sõjaväe üksusi ja politseivägesid tööliste vastupanu mahasurumiseks ja dissidentide likvideerimiseks.

N. Liidu juhtkonnale valmistab suuri raskusi Poola okupeerimiseks liitlaste organiseerimine.

Tshehhoslovakkiasse tungisid vene punaarmee üksused sisse koos Ida-Euroopa kommunistlike riikide sõjaväeüksustega, kuid Poolasse on näiteks võimatu saata Ida-Saksamaa sõjaväge, mis meenutab poolakatele natsi Saksamaa sissetungi Poolasse.

Teisipäeval, 10. veebruaril kell 8 õhtul
Croft Chapter House, University College

Dr. Roman Toi loeng

RAHVAVIISI TRADITSIOONIST

Kaastegavad Ilo Maimets ja Hanno Bohl; „Jaanikud" ja Estonia Segakoor

Loeng toimub Toronto Ülikooli korraldusel

Sissepääs vaba

wintario

29. jaanuaril peetud Wintario loterii loosimisel langesid 100.000-dollarilised peavõidud pileteile nr. 268986. $25.000 võitsid piletid nr. 170680, nr. 563016, nr. 760217, nr. 129516. $1000 võitsid piletid numbritega 87844, $100 numbrid 7319, $10 numbrid 537 ja tasuta piletiraamatu numbrid 40.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St. Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $38.—, poolaastas $21.— ja veerandaastas $11.—, kiripostiga aastas $61.—, poolaastas $33.— ja veerandaastas $17.—
TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $42.—, poolaastas $23.— ja veerandaastas $12.—. Kiripostiga USA-s: aastas $67.—, poolaastas $35.50 ja veerandaastas $18.50
LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $76.—, poolaastas $38.— ja veerandaastas $20.—
Aadressi muudatus 50 c. — Üksiknumbri hind 50 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto Ont. M6J 2H2

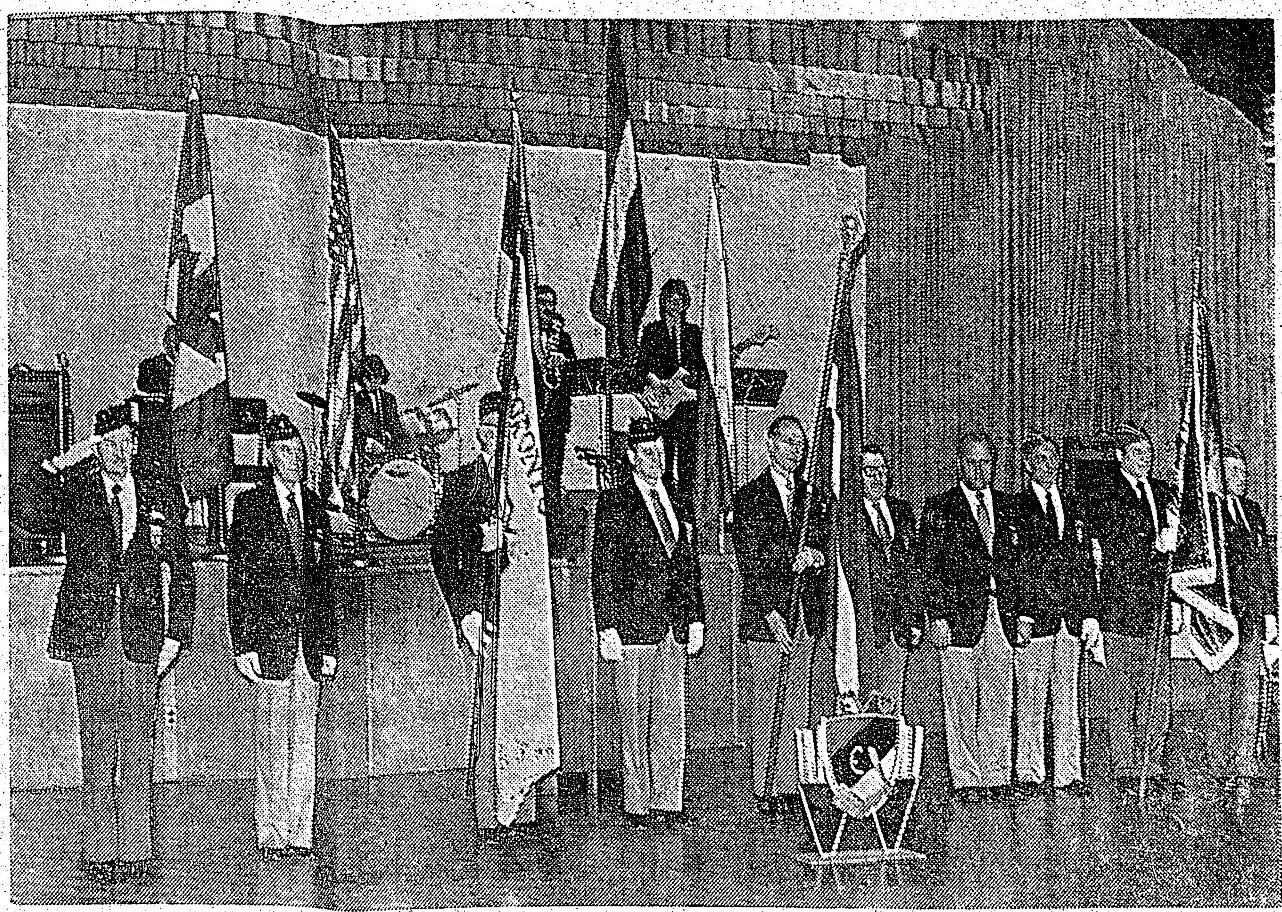

Balti Veteranide Korpuse 15. aastapäev algas tseremooniaga, kus kolme rahva sõjaveteranid tõid sisse oma organisatsioonide lipud. Pildil lippude toojad Kanada hümni laulmisel, vasakul meeskondade juht Ü. Tamre, T.E.V.Ü. esindus oma lipuga, lätlased ja leedulased. Foto: Vaba Eestlane

„Ehatare" hakkab kerkima

Kui enne möödunud jõulupühi Torontos Eesti Abistamiskomitee krundil bulldooser eesti vanade puhkekodu „Ehatare" vundamendi rajamiseks esimesi vagusid ajas ja sellega sümboolselt selle ehituse alustamist tähistas, siis mainis Eesti Abistamiskomitee esimees Alfred Sepa, et sellega täitub lõpuks Abistamiskomitee unistus vanade puhkekodu rajamiseks, mis oleks õnnistuseks meie rahvusgrupile ja mälestusmonumendiks kogu meie ühiskonnale.

„Ehatare" ehitamine kujutab endast kahtlemata suurejoonelist projekti, mille ettevalmistamiseks on Eesti Abistamiskomitee juhatus teinud pikkade aastate jooksul väsimatult tööd, näinud rohkesti vaeva ja kulutanud palju uksi, et selgitada sellise ehituse püstitamiseks majandusliku toetuse saamist ning soodsate laenude kindlustamist. Olukord oli seda komplitseeritum, et Abistamiskomitee juhatuse põhimõtteks oli rajada põhiliselt eesti vanade puhkekodu, kuhu võetakse eeskätt ainult eestlasi, mis tagab neile rahuliku vanusepuhkuse veetmise oma ühiskonnas ja eesti keelt kõneleva personali hooldusel. Sellest põhialusest on kangekaelselt kinni peetud ja nüüd on jõutud lõpuks nii kaugele, et eesti vanade puhkekodu seinad hakkavad kerkima ja sel sügisel on võimalik juba uude kodusse sisse kolida.

Nagu iga suure ürituse alustamisel ja rajamisel on ka eesti vanade puhkekodu asutamine toimunud mitmes faasis, paljude plaanide ja kavade koostamisega, nende muutmisega ja sageli hoopis uutele alustele siirdumisega. Puhkekodu rajamisele pandi realistlik alus suure 4,5 aakrilise raviinikrundi ostmisega Torontos 1967. aastal. Krundi eest makseti ainult 54.000 dollarit ning selle ostmisel olid erakordselt suured teened tolleaegsel Eesti Abistamiskomitee esimehel õpetaja B. Edermal. Krunt oli liiga suur vanadekodu rajamiseks ja osa sellest kavatseti müüa eestlastele, kuid sellest ei tulnud võimalike ostjate huvi puudumisel midagi välja ning lõpuks jäädi peatuma „Eesti Kodu" korterimajade ehitamise projekti juurde, mis lõpetati 1978. aastal ja millest on kujunenud üks eestlaste suurem kompaktne elutsentrum kogu vabas maailmas. „Eesti Kodu" korterimajade rajamine andis Eesti Abistamiskomiteele võimaluse omal ajal odavalt saadud krundi arvel teenida ja vanadekodu rajamiseks põhikapitali koguda, mis koos kolme eraldi müüdud krundiga ulatub 335.000 dollarile.

Vanadekodu jaoks eraldatud ligemale ühe aakrilise krundi reserveerimisega ning tõhusa põhikapitali kogumisega oli võimalik ka praktiliselt ehituse püstitamise juurde asuda. Kavandati kolme korruseline 100 voodikohaga hoone, kus on 76 tuba üksikule ja 12 tuba kahele inimesele. Hoone ehitamine anti välja ehitusfirmale West York Construction Limitedile ning kalkulatsioonide kohaselt peab see valmima käesoleva aasta 30. novembriks. Hoone ehitamine maksab 2.213.000 dollarit, milleks saadi Central Mortgage & Housing Corporation'ilt 2 protsendilist odavat laenu.

Seega on kõik probleemid ja majanduslikud mured ehituse püstitamiseks lahendatud ning Eesti Abistamiskomiteele jääb ka endale kapitali vajalikkude erakorraliste kulude katmiseks. Nagu kinnitavad registreerimised, valitseb eesti pensionäride hulgas „Ehataresse" elamise vastu suur huvi. Sajale voodikohale on seni registreerinud 187 isikut, kes võetakse puhkekodusse vastu registreerimise järjekorras. Igalt puhkekodusse asujalt kasseeritakse sisse 1000 dollarit kodule sisustuse muretsemiseks. Esimese aasta või poolteise aasta jooksul tuleb elanikel ise tasuda täielikult oma ülevalpidamise kulude eest ja pärast seda loodetakse saada riigilt selleks toetust. Erakorralistel juhtudel ja kui inimesel tõesti omal majanduslikud võimalused puuduvad, aitab Abistamiskomitee maksta ülevalpidamise kulusid.

Toronto eestlaskonna auks peab ütlema, et enne vanadele ja nende puhkekodule mõtlemist hoolitseti noorte eest ning rajati neile suvise puhkuse nautimiseks ning skautliku-gaidliku tegevuse viljelemiseks Jõekääru suvekodu ning Kotkajärve laager oma paljude pea- ja kõrvalehitustega, mis on teeninud juba aastakümneid meie noorte huvisid. Kuid sama generatsioon, kes hoolitses nii ohvrimeelselt noorte eest, on jõudnud lõpuks ka nii kaugele, et ta on hakanud tegelikult endale ja oma puhkepäevadele mõtlema. Ja nii on pandud ennastsalgava töö järele vundament „Ehatare" puhkekodule, kuhu on võimalik juba eeloleval hilissügisel sisse kolida. See kodu peaks olema „õnnistuseks meie rahvusgrupile ja mälestusmomendiks kogu meie ühiskonnale" nagu seda kinnitab Eesti Abistamiskomitee esimees.

K. A.

Lootusetu meeleolu Poolas

Ajakiri „Paris-Match" avaldas hiljuti sensatsioonilise ankeedi tulemused Poolast.

Ankeet oli organiseeritud Public S.A.-instituudi abiga käesoleva aasta 29. septembri ja 3 novembri vahel.

Prantslased suutsid küsitleda viissada poola kodanikku läänes kasutatud meetodi järgi. Prantslased ise on muidugi uhked, et nende arvele läheb esimene selline kogemus raudse eesriide tagá.

Ankeedist selgub, et ainult 3% rahvastikust hääletaks kommunistide poolt, kui valimised oleksid vabad. Kui Nõukogude Liit Poolale kallale tungiks (mida 41% peavad võimalikuks), siis 66% on valmis vastu hakkama (neist 75% noori — alla 35 aasta — ja 70% töölisi).

Üldiselt ollakse pessimistlik: 65% arvab, et Gdanski tööliste võidust ei tule pikapeale midagi välja ja et väljaspool piire on Poolal vaevalt sõpru (34% arvavad, et ei ole „kedagi", Nõukogude Liitu peavad sõbraks ainult 2%).

Rahulolematus eluga on masendavalt suur. Kuid 90% arvavad, et süüdi on „võimumehed", ainult 51% süüdistavad ka süsteemi. See seletus üllatas prantslasi eriti.

Poola esimeseks sümboliks peetakse paavsti (73%), selle järel tuleb Lech Walesa (ainult 18%) ja Stanislaw Kania (4%). Kuid enamus ei usu, et kirikust oleks palju kasu võitluses riigivõimu vastu. Ainult 19% on veendunud, et poola paavst „kaitseb".

Kokkuvõttes jääb mulje, et kogu olukord on lootusetu ja et praeguse poola rahva esimeseks tunnuseks on nukrus.

F.S.

Head suhted Iraaniga Washingtonile olulised

Reagani ja Haigi välispoliitika taotleb N. Liidu edasitungi pidurdamist

WASHINGTON („Vaba Eestlase" kirjasaatjalt). — Jätkame ülevaadet võimalikest suunamuutustest Ameerika Ühendriikide välispoliitikas Ronald Reagani uue valitsuse ajal. Eelmises artiklis nentisime, et eriliselt pöördelisi muutusi ei ole ette näha, kuna Ühendriikide suurriiklikud huvid jäävad põhijoontes endisteks. Pealegi algas tähelepandav suunamuutus Washingtoni välispoliitikas juba Jimmy Carteri presidendiksoleku viimasel pooleteisel aastal, pärast seda kui Senat määramata ajaks edasi lükkas Moskvaga saavutatud relvastuse piiramise kokkuleppe ratifitseerimise ning eriti pärast Nõukogude sissetungi Afganistani.

Küll aga järgneb nüüd nende joonte süvenemine. Relvastuskokkuleppe taotlemise asemel hakkab Reagani valitsus kiirendatud tempos Ühendriikide sõjalist võimsust üles ehitama, ning rohkem tähelepanu pööratakse Nõukogude agressiivsete aktsioonide pidurdamisele mitmetes maailma osades.

Lähis- ja Kesk-Idas saab nüüd Reagani valitsus opereerida ilma selle suure takistuseta, mis tulenes ameeriklastest pantvangide kinnihoidmisest Iraanis.

See oli Jimmy Carteri, ametist lahkuva presidendi suur ja väärtuslik kingitus oma järglasele, et intensiivsete ööd ja päevad kestnud tööga suudeti alzheerlaste abiga see küsimus lahendada just Reagani ametisse astumise ajaks.

Kuigi ameeriklaste hulgas valitseb laialdane pahameel pantvangide kinnipidamise üle, ei ole ette näha USA valitsuse erilisi kättemaksuaktsioone Iraani vastu.

Pigem vastupidi. Taotletakse ajajooksul taas sisse seada normaalsed diplomaatilised vahekorrad Teheraniga. Sest Ameerikavastane islamiusuline rezhiim Iraanis on oma põhiolemuselt äärmiselt natsionalistlik ja ei suhtu hästi ka kommunistidesse ja Nõukogude Liitu. Washingtonis öeldakse, et mittekommunistlikku Iraani on tarvis alles hoida, tõkestamaks venelaste läbipääsu Pärsia lahe õlipiirkonda.

Selle läänele elulise tähtsusega piirkonna kindlustamine ongi nüüd Reagani valitsuse üheks peamiseks välispoliitiliseks objektiiviks.

Senise USA peamise sõjalise baasi tugevdamine Diego Garcia saarel India Ookeanis jätkub ning uued toetuspunktid rajatakse Omani ning Somaaliasse. Viimase osas ollakse küll ettevaatlikud, sest on tahetud vältida Ühendriikide sekkumist Somaalia ja Etioopia vahelisse konflikti. On aga võimalik, et uus valitsus Washingtonis annab Somaaliale senisest suuremat toetust, nii nagu seda soovitas Henry Kissinger, kes seal viibis lühikest aega enne valitsusevahetust Washingtonis.

Ei ole võimatu, et hakatakse toetama Angoolas ikkagi veel tegutsevaid kommunistliku valitsuse vastaseid partisane, kellede juht Jonas Savimbi sooritas möödunud aastal reisi Ühendriikidesse toetuse otsingul.

Praegu kehtib veel Kongressi poolt vastu võetud otsus mis keelab Angoola „metsavendade" abistamise ja neile relvadele saatmise.

Valimisvõitluses nimetas aga Ronald Reagan sellist keeldu rumaluseks ja nüüd on Senatis vabariiklastel enamus, mis võimaldab seda otsust muuta.

Mis puutub Lõuna-Aafrika Vabariiki, siis võib oodata Washingtoni surve vähendamist sealsele valgele võimule. Lõuna-Aafrika Vabariigi territooriumil asub terve rida Ühendriikidele äärmiselt tähtsaid maavarasid, milliste jätkuvat kättesaadavust USA-le ja lääneriikidele soovitakse tagada. Pealegi on ette näha, et Reagani valitsus loobub rõhuasetusest nn. Kolmandale Maailmale ja uutele Aafrika riikidele meelepärase poliitika arendamisele, mis Ühendriikide välispoliitikas võttis maad Carteri administratsiooni ajal.

President Reagan hakkab oma suhtumises arengumaadesse rohkem tähelepanu pöörama Washingtoni ja Moskva rivaliteedile ja võimuheitlusele ning tõkestama ja võibolla isegi tagasi rullima Nõukogude Liidu edasitungi ja kannakinnitamisi Aafrikas ja mujal.

Selles seoses pööratakse erilist tähelepanu Kesk- ja Lõuna-Ameerikale.

Vahekordade osas Kuubaga ei ole ette näha mingit lepitust, eriti niikaua kui Kuuba sõdurid viibivad Aafrika mandril ja kuni Kuuba toetab revolutsioonilisi liikumisi Kesk-Ameerika riikides.

Tähelepanu väärib Ühendriikide uue suursaadiku ÜRO's Jeane Kirkpatricku väljendus olukorra kohta Kesk-Ameerikas, kus Nikaraaguas on võimu haaranud marksistlik revolutsiooniline valitsus ja vasakpoolsete geriljade aktiivsus on tõusmas Salvadoris ja Guatemaalas:

„Kui meie (s.t. Ühendriigid) seisame valiku ees kas anda abi mõõdukalt repressiivsele autokraatlikule rezhiimile, milline on ameerikasõbralik, või kas lasta seda rezhiimi kukutada Kuubas väljaõpetatud ja Kuubast relvastuse saanud mässuliste poolt, siis me peaks aitama mõõdukat autokraatiat".

Selle väljenduse tegi Kirkpatrick küll enne seda, kui ta Reagani poolt ametisse nimetati, kuid nagu märgitakse, väljendavat see Washingtoni uut poliitikat Ladina-Ameerika suhtes, kus hakatakse esmajoones tähelepanu pöörama USA riiklikele huvidele ja alles teises joones inimõigustele.

Mis puutub Ühendriikide ja Hiina suhetesse Reagani ajal, siis selles osas põhjustasid mõned tema väljendused valimiskampaanias protesti ja pahameelt Pekingis.

Pidagem meeles, et Vabariikliku Partei konservatiivne tiib on traditsiooniliselt olnud tugev Taivanil asuva Rahvusliku Hiina valitsuse toetaja, samuti sellesse tiiba kuuluv Reagan ise.

USA laiemad strateegilised huvid viitavad aga Nixoni poolt alustatud ja Fordi ning Carteri poolt edasi viidud Washingtoni ja Pekingi lähenemise jätkumise vajalikkusele. Vaevalt, et president Reagan siin nüüd tagasikäigu sisse lülitab. Seda näitab ka järgmine seik.

Jaanuari alguses külastasid Pekingi üks vabariiklaste juhte USA senatis, Ted Stevens ja Anna Chennault. Viimane on hiinlanna, legendaarse Hiinas rahvuslaste poolel võidelnud USA lennuväekindrali Claire Chennaulti lesk. Pr. Chennault on olnud möödunud aastakümnenditel üks mõjukamaid Tshiang-kai-sheki ja tema järglaste toetajaid.

Pekingis esinesid aga nii senaator Stevens kui Anna Chennault sõbralike väljendustega Puna-Hiina rezhiimi suhtes.

Seda võeti kui Reagani mitteametlike esindajate teesillutamist ja märguannet, et Reagan presidendina taotleb häid suhteid Pekingiga.

Aatomijõujaama Leedusse

Nõukogude võimud ehitavad praegu Igalinasse Leedus aatomijõujaama, mis pidavat kujunema maailma suurimaks". Jõujaam koosneb kahest blokist, millised käivitamisel peavad andma kumbki 1500 megawatti võimsust. Igalina asub läti linnast Daugavpilsist 66 km ja Leedu pealinnast Vilniusest 93 km kaugusel, asudes sisejärve ääres.

N. Liit on loonud Volga ja Doni jõgede vahele uue linna, kus tegeletakse aatomireaktorite ehitamisega. Linnas on neli vastavat tehast.

Nõukogude eriajakiri aatomispetsialistidele „Atomnaja Energija" järgi on aatomijaam Obninskis 26 aastat töötanud ilma häireteta.

Praegu on N. Liidul 8 tuumajõujaama — peale Kaluuga lähedal asuva nimetatud Obninski, mis praegu töötab vaid soojusenergia tootmisega, veel üks jaam Kola poolsaarel. Armeenias Tshernobolskis (Zhitomiri piirkond), Leningradis, Kurskis Siberis ja veel üks 600 megavatine jõujaam teisal Siberis ning lõpuks Magadani piirkonnas Bilibinis.

Kommentaarid

N. Liidu ajalehtede ja teadeteagentuuride kommentaaridest ameerika pantvangide kriisi ajal võib järeldada, et venelased oleksid meeleldi näinud pantvangide probleemi jatkumist, mis oleks andnud Moskvale suuremaid võimalusi poliitilisteks kombinatsioonideks ja oma mõju Iraanis suurendamiseks. Sellest ongi tingitud terve rida Tassi pool lansseeritud valeteateid, mis püüdsid pantvangide vabastamise läbirääkimiste ajal näidata ameeriklasi võimalikult mustas kuues, ja isegi nii halvas valguses, et Ühendriikide välisministeerium oli mitmel korral sunnitud protesteerima valeteadete levitamise ja Ühendriikide laimamise pärast.

Moskva kindlaks eesmärgiks oli läbirääkimisi nurja ajada ja seetõttu tundub nüüd tagantjärele päris loomulikuna, et vastastikuste nõupidamiste kõrgpunkti ajal lasti Tassi poolt äkki lendu insinueeriv teade, et ameeriklased ei pea läbirääkimisi heas usus ja plaanitsevad relvastatud kallaletungi Iraanile. Siis tuli aga Pravda poolt uus rünnak, mis süüdistas Carteri administratsiooni pantvangide küsimuse kunstlikus pikendamises, et rahuldada sellega oma „imperialistlikke" ambitsioone. Tass pidas omakorda sellele loole vajalikuks juurde lisada, et vabastatud pantvangid saavad CIA ekspertidelt ajudepesemise kursuse, millega vangist vabanenutel keelati ajakirjanikele kinnitamist, et kinnipeetud ameeriklased ei vihka iraani rahvast.

Teheranis aastavahetusel toimunud sündmused viitavad sellele, et venelaste kartused oma eripositsiooni kaotamise pärast Iraanis olid põhjendatud. N. Liidu ajalehtede teatel kutsuti Iraani suursaadik Moskvas N. Liidu välisministeeriumi, kus talle tehti teatavaks, et N. Liit tunneb muret saatkonna personali julgeoleku pärast Teheranis. N. Liidu ajalehtedest selgub, et 27. detsembril 1980 oli Teheranis aset leidnud „NSV Liidu saatkonna ekstrerritoriaalsuse kuritegelik rikkumine". Sellega olevat kaasnenud vandalismiaktid, mille tagajärjel oli hävitatud saatkonna ruumides mitmed esemed, milledel olevat olnud suur kultuuri- ja ajalooväärtus.

Ja edasi kurdavad nõukogude lehed, et Iraani võimud ei rakendanud mõjuvaid abinõusid kallaletungi ärahoidmiseks N. Liidu saatkonnahoonele. N. Liidu võimud ootasid, et Iraani valitsus mõistab toimepandud kallaletungi hukka ja karistab rangelt selle organiseerijaid ja toimepanejaid, kuid selle asemel olevat juhtunud hoopis midagi ennekuulmatut — Iraani valitsus olid võtnud rüüstajad oma kaitse alla!

Nende lugude juurde kuulub lõpuks südantlõhestav lõpuresümee, et „kõne all on Iraani suhtes sõbraliku naaberriigi diplomaatiline esindus ja kodanikud, kes esimesena tervitas Iraani monarhismivastast revolutsiooni, ning kes annab järjekindlalt Iraani rahvale moraalset, poliitilist ja praktilist toetust tema võitluses jõudude vastu, kes püüavad seda revolutsiooni lämmatada."

Nagu sellest nähtub käivad venelased Teherani tänavatel ringi võrdlemisi kitsastes kingades ja valutavate varvastega. Pantvangide kriisi lahendamisega muutuvad need kingad veelgi kitsamaks, kuna Iraani usuvennad vaatavad kommunistlikule Venemaale veelgi umbusklikumalt kui kapitalistlikule Ameerikale.

★

Milliseks kujunevad Ühendriikide vahekorrad Iraaniga pärast ameerika pantvangide vabastamist? Kas on väljavaateid, et Ühendriigid otsivad taas tihedamate sidemete loomise võimalusi Iraaniga ning hakkavad ajatollah Khomeini armeed varustama Ühendriikide relvadega?

Need on küsimused, mis viimasel ajal on kerkinud akuutselt päevakorrale seoses pantvangide vabastamisega ja koju jõudmisega. Ja lisaks sellele on juba terve rida riike, kes Ühendriikide survel katkestasid kaubanduslikud sidemed Iraaniga, valmis Teheraniga jälle äritsema hakkama ning Kanada on valmis kohe oma saatkonnauksed Iraanis avama — kui ainult selleks luba antakse.

(Järg lk. 3)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

7. ja 8. veebr. dr. R. Pahapill, tell. 921-7777.

14. ja 15. veebr. dr. T. Sauks, tel. 461-0912

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Kolimine
•
J. KRULL
•
Wilcox Lake Sauna
PEREKONNA SAUN
464 Sunset Beach Rd., P.O. Box 460
Oak Ridge, Ontario L0G 1P0
•
Tel. 773-0497

Göteborgis andsid kohaliku Eesti Seltsi esindajad Martin Pommeri nimelisest stipendiumifondist stipendiumeid noortele võimlejatele. Vasakul seltsi esimees E. Lilleste, temast paremal abiesimees Hartvig Engso. Foto: O. Kopler

187 soovijat registreeritud „Ehatare" puhkekodusse

Torontos praegu ehitamisel oleva eesti vanade puhkekodu „Ehatare" elanikkudeks on registreeritud 187 isikut, kes kandideerivad puhkekodu 100-le voodikohale. Abistamiskomitee juhatus võtab soovijaid puhkekodusse registreerimise järjekorras ning on saatnud välja teatelehed esimesele sajale registreerijale lõplikuks registreerimiseks ja kodu sisseseadeks mineva ühekordse 1000-de dollarilise summa sissemaksmiseks.

Puhkekodu ehituskrundil töötavad juba ligemale kuu aega ehitusfirma West York Construction Ltd. bulldooserid ja lähemas tulevikus algab vundamendi rajamine.

Puhkekodu ehitatakse teatavasti kolme korruseline hoone kus elanikele on ette nähtud 76 üheinimese ja 12 kaheinimese tuba.

Hoone püstitamiseks andis odavaprotsendilist laenu Central Mortgage & Housing Corporation.

Kalkulatsioonide kohaselt peab hoone valmima käesoleva aasta 30. novembriks. Esimese aasta või poolteise aasta jooksul peavad elanikud maksma täielikult oma ülevalpidamise kulud ise,

kuid tulevikus loodetakse selleks saada riigilt toetust.

Hoone ehitamine läheb maksma 2.213.000 dollarit.

„Ehatare" personal on kalkuleeritud umbes 25-le isikule, kusjuures personali palkamisel eelistatakse eestlasi, et anda puhkekodu elanikele võimalusi oma emakeeles personaliga suhelda.

Venelased küsivad Soomest toitu

Soome võib anda piimasaadusi ja liha

HELSINGI — Nõukogude Liit soovib Soomelt osta põllumajandustooteid üle selle normi, mis juba varem sõlmitud kokkuleppes on ette nähtud. Soomes ollakse valmis piimapulbri, juustu, või ja lihasaaduste lisaekspordiks.

N. Liit tõstis põllumajandustoodete lisaekspordi küsimuse üllatavalt esile juba siis, kui president Urho Kekkonen külastas möödunud novembrikuul N. Liitu ja kus nõupidamisel käsitleti üldjoontes poliitilisi ja riikide vahelise kaubanduse küsimusi.

Ainult kolm nädalat varem oli Leonid Brezhnev N. Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitees teatanud ,et N. Liidu linnades on lihast ja piimast puudus.

N. Liidu põllumajandust on tabanud juba teist aastat järgemööda halb viljasaak, millest ka põllumajanduse probleemid osaliselt pärinevad. Aastail 1979 jäi saak 179 miljoni tonnile ja möödunud aastal ületas see napilt 180 miljoni tonni piiri.

Vilja Soome ei saa venelastele müüa, küll aga piimasaadusi ja liha. Juba detsembris kirjutati alla lepingule, mis puudutas kahe riigi vahelist toiduainete kaubandust. Samal ajal lepiti kokku, et ka lisakaubanduseks ja toodete valiku üle peetakse nõu, kui Soome on võimeline lisakaupa pakkuma.

Piima ületoodang Soomes ongi andnud võimaluse lisaekspordiks, mainis Valio juustutööstuse peadirektor Erkki Ahola.

Ka lisaekspordi eest vastutav Tootjate Lihakeskus TLK ootab uusi nõupidamisi venelastega. TLK ekspordib N. Liitu tänavu eelmise lepingu kohaselt vähemalt 5000 tonni sealiha, 7000 tonni lihatooteid ja vorste ning 750 tonni sea- ja loomaliha konserve.

722 üksikisikut toetasid Estot

STOKHOLM (EPL) — ESTO-80 laekur Herbert Iir märgib, et ESTO-80 peakomiteed toetasid suurettevõtte teostamisel 722 üksikisikut, nendest mõned korduvalt — rekordiks on 14 korda. Edasi oli toetajate hulgas 109 organisatsiooni, 22 ettevõtet ja 73 firmat kuulutustega ESTO trükistes.

Anonüümseid annetusi tuli 19-lt isikult kokku 1409 krooni ulatuses.

Balti Instituudi liikmed lahkuvad

Protesteeritakse tihedate sidemete vastu VEKSA-ga

STOKHOLM (EPL) — Balti Instituudi liikmeskonnas, milline on valitud, on tekkinud rahulolematus seoses hiljutise eridelegatsiooni saatmisega Nõukogude võimudega kontakti loomiseks Eestis, Lätis ja Leedus BI kantseleiülema juhtimisel. Nagu EPL kuuleb, on esinenud liikmete väljaastumisi protestiks, nende hulgas nimed nagu end. esimees Bruno Kalninsh, Janis Zalcmanis, Rudolf Jalakas, Herman Rajamaa, Hilja Saarne, Otto Paju, Kalju Lepik, Arvo Mägi, Peeter Arumaa, sündikalistide ajalehe „Arbetaren" toimetaja Ahto Uisk jt.

Kirjanik, ajakirjanik ja mag. phil. Arvo Mägi oli esimeseks lahkujaks, kes seda moodust soovitas ka teistele liikmetele. EPL esitas talle põhjuste lähemaks selgitamiseks mõningaid küsimusi.

Sa oled esitanud lahkumispalve Balti Instituudist ja kutsud teisi BI liikmeid samuti tegema. Miks?

— Kirjas BI juhatusele põhjendasin oma lahkumissoovi enne kõike sellega, et BI asjaajaja-direktor käis sõlmimas sõprussidemeid Baltikumi okupantide esindajatega, tehes seda BI juhatuse nõusolekul või koguni soovil. Aga see oli ainult niióelda tilk, mis pani peekri üle jooksma.

Millised teised põhjused on sul lahkumiseks?

Balti Instituut pole midagi ette võtnud balti teadlaste olukorra parandamiseks nende kodumaadel. Keemik Jüri Kuke vangistamise puhul esitati näiteks rahvusvaheline teadlaste protest — aga BI vaikis nagu haud.

Vastupidi: 1979 korraldatud Balti konverentsi puhul nõudis BI asjaajaja Imant Rebane konverentsi avavalt Rootsi sotsiaalministrilt Gabriel Romanuselt, et see jätaks oma sõnavõtust ära. küüditamise mainimise ega räägiks, et baltlastel on paguluses oma ajakirjandus. (Teadusliku asutuse asjaajaja nõuab ajaloo võltsimist!)

BI on (nagu kodumaa ajakirjandusest selgub) tihedas koostöös nn. sõprusühinguga (VEKSA). Toosama VEKSA kirjutas enne Estot oma häälekandjas „Kodumaa" muuseas: „Humlegårdenisse kogunevad Rootsi saabunud endised eesti SS-lased, Eesti Julgeolekupolitsei ametnikud, **surmalaagrite** valvurid, Peipsitagustes külades märatsenud mõrvarid ja **sõjaroimarite** käsilased." (Kodumaa, 25. juunil, lk 7). Sellesama VEKSA-ga, kes oma häälekandja kaudu teeb kõik,et laimata jämedalt eestlaste ettevõtteid ja tegelasi paguluses, on BI tihedas kontaktis.

BI poolt on väidetud, et ainult VEKSA kaudu saab kodumaalt välismaale esinema tuua kodumaisi teadlasi ja kunstnikke. Kuidas sellega on? Oled sa nende välismaal esinemise vastu?

— Mitte sugugi. Kodumaiste teadlaste ja kunstnike väljapääsemine on igati positiivne nähtus. Aga jutt, et nad pääsevad välja ainult VEKSA vahendusel, on vale. Neid on varemgi käinud väljas hoopis teiste suhete alusel. Tolle valega tahetakse juhtida kõiki kodumaaga peetavaid suhteid läbi VEKSA, mil on ju tihedad sidemed nn. julgeolekuorganitega, ja sundida peale nõukogudelikke tingimusi suhtlemisel kodumaaga.

Milles need nõukogudelikud tingimused avalduvad?

Väljapääsenud kultuuriisiksused on tugeva valve all. Nende taskuraha valuutas on peagu olematu. Kohati pole nende eest niipalju hoolitsetud, et nad oleksid esinemiste vahel korralikult toitu saanud. BI vastavad isikud pole teinud midagi, et seda olukorda parandada. Seal jälgitakse otse orjalikult VEKSA poolt antud eeskirju.

Kas BI on sinu meelest läbini negatiivne nähtus?

— Ei. Teaduslike konverentside korraldamine on igati positiivne. Negatiivsed on minu meelest seal viimasel ajal valitsevad tendentsid. BI-st tahetakse teha (eesti ja läti) VEKSA agentuur.

Kas sa ei arva, et oleks olnud otstarbekohasem minna BI aastakoosolekule ja nõuda seal juhatuselt aru, selle asemel, et BI-st välja astuda?

— Mul pole midagi selle vastu, kui BI liikmed peakoosolekul juhatuselt ja asjaajajalt aru nõuavad, see on igati positiivne — kui see toimub. BI ise on ametlikult kuulutanud, et ta polevat pagulasorganisatsioon. Poliitilise pagulasena leian olevat asjatu olla liige organisatsioonis, mis pole pagulasorganisatsioon ja tegelikult töötab poliitilise paguluse sihtide vastu.

Poliitika Põllumajanduse Akadeemias tähtsam kui põllumajanduse õppimine

Paljud õpilased lahkuvad pettunult juba esimesel õppeaastal

Eesti Põllumajanduse Akadeemia (EPA) olevat kaks viimast aastat väga stabiilselt töötanud, konstateeriti parteikomitee aruandes. See olevat mitmest asjaolust tingitud, kus üheks olevat EPA parteikomitee järjekindlus õppejõudude ideoloogilise enesetäiendamise suunamisel: kõigis teaduskondades tegutsevat filosoofiaseminarid, mida juhtivat suurte kogemustega kommunistid. Järjepidevalt täiendavat õppejõud oma teadmisi marksismi-leninismi ülikooli kõrgkoolide osakonnas. 1979. a. võeti selles osakonnas kasutusele uus programm: järgneva viie aasta jooksul teevad stuudiumi marksismi-leninismi ülikoolis läbi kõik EPA õppejõud, seekord juba teist korda.

Kuigi õpilasi suunatakse komsomoliorganisatsiooni, võeti aruandeaastal vastu ainult 32 parteiliikmeks, 29 liikmekandidaadiks. Vaatamata sellele valvsusele õppe- ja kasvatustöös, olevat kooli astunuist lõpetamiseni jõudnute arv murettekitavalt madal. Liiga palju üliõpilasi langevat stuudiumi kestel EPA-st välja.

Mõnedel erialadel lahkub EPA-st juba esimese aasta jooksul iga kümnes üliõpilane.

Esimeseks põhjuseks on olnud mitmed pahandused ühiselamutes, kus kord distsipliin oli lastud käest minna, kuid möödunud aastal on parandamine käsile võetud.

Parteikoosolekul rõhutati, et iga EPA kasvandik oleks võimekas nii spetsialistina kui ka poliitilise töö tegijana. Huvi poliitika vastu olevatki tõusmas.

Üheks puuduseks on veel kursuse juhendajate vähene vastutustunne, kes ei juhi küllaldaselt üliõpilaste huvi tegelemaks teaduskondade parteiorganisatsioonides.

Häirivaks puuduste kompleksiks on juba aastaid olnud EPA Ülenurme õppe- ja katsemajand. Puudused üliõpilaste tootmispraktika korraldamisel teaduste saavutuste evitamisel, hooaja töödeks appi saadetud üliõpilaste rakendamisel ja muud põhjused, mis ilmnesid juba varasemail aastail, on viimasel ajal veelgi süvenenud.

Ka kaadriga polevat kõik korras ja juhtkonnalt oodatakse resoluutsemat tegutsemist.

Nõukogude aruannete koostamine on omaette trikk, milles paljuse rääkimise juures konkreetsuseni ei jõuta. See ilmneb ka EPA tegevuse avaldatud aruandes.

Karjalased meenutavad

Ajakirjas „Karjalan Heimo" nr. 11—12 1980 on toodud ära kaks eestisisulist artiklit. Ühes mälestatakse Marie Underit Eeva Niinivaara poolt, kes tutvustab teda nii luuletajana kui inimesena. Teises kirjutab B. Karppela juubilarist Bernad Kangrost.

10. oktoobril on karjalased pidanud Eesti õhtut, kusjuures Eeva Niinivara rääkis Marie Underist. Näidati filme Tallinna laulupeost ja Estost. Artiklid on illustreeritud.

VABA EESTLANE kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$38.—	$42.—
Poolaastas	$21.—	$23.—
Veerandaastas	$11.—	$12.—

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$61.—	$67.—
Poolaastas	$33.—	$35.50
Veerandaastas	$17.—	$18.50

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $76.—, poolaastas $38.—, veerandaastas $20.—

Aadressi muudatus 50 centi. Üksiknumbri hind 50 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:

VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „...." ..... 19.... . Tellimise katteks lisan $ ..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....

Aadress .....

(Järg lk. 3)

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

Iraaniga sidemete uuendamise küsimus on väga delikaatne probleem ja seda ei ole võimalik päeva pealt lahendada. Esmajoones võib seoses pantvangide küsimusega tagant järele üles kerkida mitmesuguseid häirivaid tegureid, mis takistavad üksteisele lähenemist, kuid teiseks — ja see on veelgi tähtsam — ei saa Ühendriigid hakata suhteid looma riigiga, kus puudub kindel kord ja kus terroristidele antakse võimalus teise riigi saatkonda vallutada ja saatkonna personali üle aasta vangistuses hoida. Kui Ühendriigid hakkaksid praegu Teheraniga sõbrustama ja möödunud sündmustele üle õla vaatama, siis tähendab see rahvusvahelisele terrorile ja vägivallale tunnustuse andmist ja senise „paberist tilgri" poliitika jatkamist.

Kuid see on asja üks külg. Teise külje moodustab Iraani strateegiliselt tähtis asend Pärsia lahe piirkonna õliallikate kaitsemisel. Ühendriikides kardetakse, et kui Washington täielikult eemaldub Teheranist, siis võib tekkida olukord kus Iraan hakkab lähenema N. Liidule ning Moskva paneb oma ülemvõimu Iraanis maksma, istudes sellega maailma suuremate õlikaevude vahetus läheduses. Sellest vaatevinklist lähtudes andis president Reagan ka väga ettevaatliku vastuse kui temalt küsiti, milliseks kujuneb Ühendriikide poliitika Iraani suhtes pärast pantvangide vabastamist. Reagan ütles, et kõige pealt tuleb selgeks teha, kas Iraanis on praegu kindlat valitsust, kellega hakata suhteid looma. Ta kahtles selles ja avaldas lootust, et tulevikus mõistlikumad mehed võtavad valitsuse üle, mis võimaldab sideme loomise Ühendriikidega.

Siit võib teha järelduse, et Ühendriigid jäävad äraootavale seisukohale. See suund kajastus ka välisminister Alexander Haigi äsjasel pressikonverentsil, kus minister toonitas kategooriliselt, et Ühendriigid ei anna Iraanile relvi ega relvade tagavaraosi — isegi mitte neid, mis varem on juba tellitud ja millede eest raha on maksetud. Nii-siis — Ühendriigid ajavad praegu Iraani suhtes „wait and see" poliitikat.

AMI

Walter Kopperman, kirikuõpetaja USA-s Allentownis, on asunud oma ema, Siberi-raamatuga laiemalt tuttavaks saanud Maria Koppermani ja oma samuti Rootsis surnud kaksikõe Ilse Lohk-Uessoni kirjade korraldamisele, mida mõlemad Siberist oma läänes viibivatele omastele saatsid. Pastor Kopperman loodab kirjadest koostada raamatu käsikirja pealkirja all: „Kunagi veel kohtume!" Just selle lausega lõpetas Ilse Lohk Siberist saadetud esimese kirja. Kirjad sisaldavad peale isiklike teadete ka meie rahva möödunud saatusaastate peegeldust, eriti mis puutub Siberi küüditatuisse.

PIKA JA RASKE HAIGUSE JÄRELE LAHKUS MEIE ARMAS ISA, VANAISA JA ÄI

ELMAR KOTKAS

Sündinud 9. detsembril 1906 Elvas
Surnud 28. jaanuaril 1981 Torontos

Puhka rahus!

Leinavad kodumaal

tütar VIIVI perega
poeg JAAK perega

ARMAST ABIKAASAT, KASUISA, ÄIA JA VANAISA

ELMAR KOTKAS't

sündinud 9. detsembril 1906 Elvas
surnud 28. jaanuaril 1981 Torontos

mälestavad leinas

VALERIA
RIHO
PAT
DAVID
KATHERINE

PIKAAJALISE HAIGUSE JÄRELE MANALASSE PUHKAMA LÄINUD ARMAST SUGULAST JA TUTTAVAT

ELMAR KOTKAS't

mälestavad leinas

HEINO, LINDA ja TIINA PÜSSA
ANNE, ROBER ja KRISTINA LIIVOJA
CARMEN JOHANSON

KODUMAAL IGAVESELE UNELE SUIKUNUD ARMAST 83-AASTAST ÕDE

MARIE KARELL'i

sündinud Oviir

Küll mitmest viletsusest
ja hädast, nutust ka,
küll mitmest ahastusest
ja murest olen läbi läind . . .

Puhka rahus kodumaa mullas!

mälestavad leinas

õde MAGDALENA Torontos
LAPSED perekondadega Eestis
ÕED ja VENNAD perekondadega Eestis

ARMAST EMA JA VANAEMA

ELISABETH JUHKAM'it

sündinud 31. juulil 1893 Palal
surnud 28. jaanuaril 1981 Alatskivil

mälestavad leinas

SEIDA-ÜLLE LÄTER abikaasaga
LARRY LÄTER abikaasaga
HELI ISBERG abikaasaga

INSTITUUDI PEREST LAHKUNUD ÕPILAST

ELMAR KUNINGAS'i

mälestavad sügavas leinas

EELK USUTEADUSLIKU INSTITUUDI
LEKTORID ja ÕPILASKOND

Joh. 10:27, 28

PIKAAJALISE HAIGUSE JÄRELE SURMA LÄBI LAHKUNUD ARMAST ABIKAASAT, VENDA JA ONU

ARVO KUUSK'e

sündinud 5. septembril 1910 Saaremaal
surnud 31. jaanuaril 1981 Vancouveris

mälestavad kurbuses

HELMI ja MATTI
HEIMAR abikaasaga
AARE perega

Õndsad on need surnud,
kes Issandas surevad!
Ilm. 13:14

HEAD JA ARMAST TÄDI

MAIE TAKIS't

sündinud Hiiumaal
surnud Hiiumaal

mälestavad sügavas leinas

AIVI RUUT abikaasaga
MILVI TRUUMAN perekonnaga

Puhka rahus õndsas lootuses!

KIRIKUD

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church, 45 Davenport Rd.
Jutlustaja Allan Laur,
141 Clark Ave., Unit 50 Thornhill,
Ont. L3T 4P4. Tel. 889-8173.

Laupäeval, 7. veebr. kell 7 õhtul PIIBLITUND — Allan Laur.

Pühapäeval, 8. veebr. kell 1.15 p.l. pühapäevakool lastele ja täiskasvanuile. Kell 2 p.l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur. Lauluettekandeid.

Teisipäeval, 10. veebr. kell 7 õhtul PALVEÕHTU.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS
562 Jones Ave., Toronto 6, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.
Toronto 6, Ont.
Tel. 463-6223

Pühap., 8. veebr. kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Kõnelevad A. Turve ja jutl. E. Saraoja.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
Toronto, Ont. M6G 3K6
17 Frank Cresc.
Tel. 656-5248, kirik 923-5172

Pühapäeval, 8. veebr. JUMALATEENISTUS kell 4 p.l. Gaidide tõotuse andmine.

Pühap., 15. veebr. JUMALATEENISTUS kell 11 hommikul.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisip. ja neljap. 6—8 kiriku käärkambris.

PEETER LEPPIK'ut

mälestavad surma puhul

vend JOHANNES abikaasaga
tütar LINDA HOGARTH abikaasaga

Armast venda

PEETER LEPPIK'ut

mälestavad

õde ANETTE lastega
õde PAULINE lastega Austraalias

EESTI EV.-LUTERI USU PEETRI KOGUDUS TORONTOS
817 Mt. Pleasant Rd., Toronto
M4P 2L1. Kiriku tel. 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto
M4N 1L8, tel. 483-4103

Pühapäeval, 8. veebruaril jumalateenistus kell 11 hommikul. Teenib õp. Elmar Pähn. Organist Inga Korjus. Laulusolist Margit Viia.

Pühap., 11. veebr. JUMALATEENISTUS kell 11 homm. Teenib õp. O. Puhm. Organist Inga Korjus. Laulab noortekoor „Lootus" Rosemarie Lindau juhatusel.

ÕPETAJA KÕNETUNNID: teisipäeviti ja neljapäeviti kell 6—8 õhtul. Muul ajal kokkuleppel.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
10 Lamport Ave., Apt. 307
Toronto 5, Ont. M4W 1S6
Tel. 961-8391.

„VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 8. veebr. kell 10.15 hommikul PÜHAPÄEVAKOOL, kell 11 hommikul JUMALATEENISTUS. Kõneleb K. Raid, „Gloria" ansambel, J. Viinalass — viiul.

Kell 6 õ. KUULUTUSKOOSOLEK, kõneleb J. Puusaag, solist A. Kaups.

Armast vilistlast

ROMAN MÖLDER'it

sündinud 24. novembril 1904 Sangastes
surnud 11. jaanuaril 1981 Stokholmis

mälestab leinas

KORPORATSIOON VIRONIA

Head sõpra

EVALD PAAL'i

mälestavad leinas

EDUARD ja ELLEN KUUSKNE
HANS ja ELLEN MERET
EVALD ja DAISY TIKENBERG
ALEKSANDER ja AINO TOIGER

Armast noorepõlve sõpra

ILMA ANYAS't

mälestab leinates

MARA

Armast sõpra

GERTI SILLAOTS'a

mälestavad kurbuses

MARA ja LEMBIT PÜTSEP
SIIRI ja EERO MUNA
MARIE NEUMANN

Igavikku varisenud armast

ELMAR KOTKAS't

mälestavad leinas

TAMARA NORHEIM lastega
VALENTIN TIISRE abikaasaga

Armast õemeest

ELMAR KOTKAS't

mälestab leinas

ABEL LEE perekonnaga

Kaunaegset armast sõpra

EVALD PAAL'i

sündinud 13. jaanuaril 1908. a.
surnud 18. jaanuaril 1981. a.

mälestab sügavas leinas

AUGUST JURS perekonnaga

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.

M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director

733 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)

Helistada tel. 489-8811 ● 489-8802

Burnaby's, B.C. surnud

ARVO KUUSK

Mele südamlik kaastunne HELMI'le poja MATTI'ga abikaasa surma puhul

AINO abikaasaga
EVI perega
LAINE perega
MARI abikaasaga
VEERA perega
VILMA lastega
JANNA ja RIKS
Torontos

Ernie Alfredi fotonäitus avati

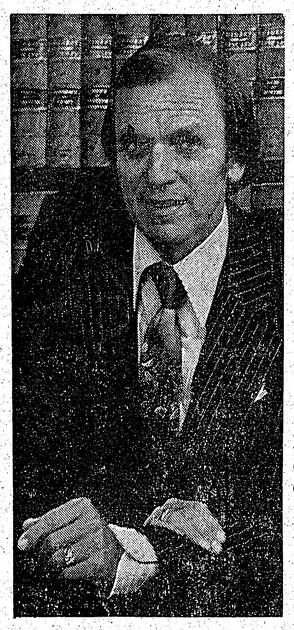

Toronto-Dominion Centre Royal Trust Tower'i vestibüülis avati möödunud pühapäeval Torontos advokaadina hästi tuntud Ernie Alfredi fotonäitus. Näitusel oli välja pandud 20 suuremõõtmelist värvifotot, mis andis küllaltki ülevaatliku pildi tema fotokunstilistest töödest.

E. Alfredi fotode temaatika on seotud peamiselt tema arvukate välisreisidega nii eksootikasse kui ka põhjapoolseisse piirkondadesse. Need on realistlikud silmisiduvad maastikud, kuhu fotomees, kord isegi koos abikaasaga on pildile pääsenud. Ainult paari juures on märgata tundlikku emotsionaalset kaemust (Mees päikse ja maa vahel, Vahemere kalur päikeseloojakul), kus loodusilminguile on sümboolikat juurde lisatud.

Näitusel esitatud fotode valik, arvestades ta reiside rohkust ja kasutatud filmide arvukust, on tehtud väga nõudliku pilguga, mistõttu tööde tehniline tase on ühtlaselt kõrge. Et need viivad vaatleja maailma erikohtadesse, Indiasse, Iisraeli, Kreekamaale, Inglismaale, Kopenhaagenisse, Jaapanisse, Kanada põhjaaladele, Taivanile, Filipiinidele, Taisse, Austraaliasse, Indoneesiasse ja Aafrikasse, siis tõuseb fotode tehnilise külje kõrval esile sisuline jutustav osa. See paneb vaatleja huviga läbi näituse käima, enne kui ta hakkabki vaatlema nende üldkujundust. Eesti rahvatantsijad on värvirikkaim oma rahvarõivastega.

Näitus selles ruumis on juba eeldusega, et tööde kvaliteet on kõrge. See jääb avatuks kuni 21. veebruarini äride lahtioleku aegadel.

Palun seda daami,

kes kogemata vahetas saapad Monte Carlo õhtul Tartu College'is helistada 447-2539

Vabariigi aastapäeva aktus Montrealis

Eesti Vabariigi 63. aastapäeva aktus peetakse Montrealis laupäeval, 21. veebr. kell 7 õhtul, Rosedale United Church saalis, 6870 Terrebonne Ave., N.D.G.

Kavas: aktusekõne Valdeko Sirgo, USA-st; skautlikkude noorte kõnekoor, deklamatsioone, klaverisoolo, koorilaule Montreali E. Segakoorilt.

Montreali Eesti Selts

Tiiu Kadaku töö Torontos kunstinäitusel

Pühapäeval toimus Toronto Helicon Club'i kunstinäituse avamine, mille avas endine Ontario kindralleitnant Pauline McGibbon ja millel rea kanada oma kunstnike kõrval on esitatud üks töö Tiiu Kadakult. Näitus jääb avatuks terveks kuuks neljapäeviti, reedeti, laupäeviti ja pühapäeviti kell 10 homm. kuni kl. 6 p.l. ja toimub 35 Hazelton Ave., Yorkvilles.

Arusaamatused Kanada põhiseaduse küsimuse ümber

OTTAWA — Kanada föderaalvalitsusel on tekkinud raskusi Kanada põhiseaduse äratoomisega Londonist ja selles enne kojutoomist muudatuste tegemiseks. Kanada föderaalvalitsus lootis, et põhiseaduse äratoomine ja selles muudatuste tegemine inimõiguste klauslite juurde lisamisega on ainult vormitäide, kuid nüüd selgub, et Briti parlamendi komisjon ei pooldagi põhiseaduse muutmist ja selle Inglismaalt äratoomist föderaalvalitsuse ettepanekute kohaselt kuna sellega ei nõustu Kanada provintsid.

Kanada rahvale ei ole selge, kas Briti peaminister Margaret Thatcher andis Kanada peaministrile lubaduse Kanada põhiseaduse küsimuse kiireks lahendamiseks ja selle muutmiseks Kanada ettepanekute kohaselt või jäi ta äraootavale seisukohale. Briti versiooni kohaselt ei andnud peaminister Thatcher sellist lubadust kuid Kanada õigusminister Jean Chretieni ja välisminister Mark MacGuigani andmetel on Kanada valitsusel kindel kinnitus Briti peaminister Margaret Thatcherilt Kanada põhiseaduse küsimuse kiireks lahendamiseks Briti parlamendis.

Vene lendurid Liibüa pommilennukitel

PARIIS — Prantsusmaale saabunud andmeil on koos Liibüa okupatsioonijõududega Tsaadi saabunud ka N. Liidu lendureid, kes juhivad Liibüale müüdud Tupolev-22 tüüpi pommilennukeid. Lendurid kuuluvad tõenäoliselt nende vene instruktorite gruppi, kes saadeti koos lennukitega Liibüasse sealseid lendureid välja koolitama.

PEEL CHAPEL 2180 Hurontario St., 279-7663

RONCESVALLES CHAPEL 436 Roncesvalles Ave. 533-7956

YORKE CHAPEL 2357 Bloor St. W. 767-3153

Turner & Porter FUNERAL DIRECTORS LIMITED Established 1874

Off-the-Street Parking at all Chapels.

Meeldiv, väärikas ja individuaalset tähelepanu osutav teenimine
Oma parkimisplatsid kõikide matusemajade juures

Eesti Gaiderite Kogu Kanadas Koondise traditsioonilisel Taliharjapidustusel on alati olnud meeleoluline moment, kui rahvarõivais tütrlapsed on süüdanud küünlad. Pildil Kadri Koop süüdatud küünlaga, tema kõrval osaliselt kätest varjatuna lavastaja ja näitlejatar Lydia Vohu, tema kõrval Taliharja idee andja ja sellele südamega kaasa elav Liis Juske. Foto: Vaba Eestlane

---

Lääneranniku Eesti Päevad

Viieteistkümnendat korda kogunevad eestlased Lääneranniku Eesti Päevadele. Esimesed päevad 28 aastat tagasi San Franciscos olid küllaltki tagasihoidlikud ja töid kokku peamiselt lääneranniku eestlasi. Järgnevad pidustused on näinud järjekindlat külaliste arvu suurenemist ja ülemaailmset eestlaste osavõttu.

Päevad, 26. juulist kuni 1. augustini, toimuvad esmakordselt Seattle'is. Päevade asukohaks on loodusliku kaunis Washingtoni osariigi ülikool. Toimkonnad, millesse on rakendatud suurem osa Seattle'i eestlaskonnast, on pingerikkalt tegevuses.

Sisukas kava on suuremalt osalt selgunud. Päevad algavad pühapäeval, 26. juulil omavahelise tutvumisõhtuga.

Esmaspäeva hommikul on hommikupalvus, mis toimub ühtlasi igal hommikul. Juba enne avaaktust on moenäitus lõunasöögiga.

Näituse teemaks on eesti rahvariide mustrid, tehnika ja ideed moodsas riietuses.

Õhtupoolikul toimuvale avaaktusele saabub Rahvuskomitee esimees Juhan Simonson. Peakõnelejaks on põhimõttelise nõusoleku andnud Washingtoni senaator Henry M. Jackson. Õhtul toob külakosti VES Teatri ja Kirjandusring. A. Õunapuu juhtimisel, tuues lavale ühe eesti autori näidendi.

Teisipäeva, 28. juuli varahommikustel tundidel kogunevad eesti koolide õpetajad oma koosolekuks. Koosolekute juhiks on Gaston Randvee Koolide Keskusest. See päev on ettenähtud spordiks: võrkpall, tennis, golf, bridz, noorte male, noorte ujumine ja noorte kergejõustiku võistlused. Samal päeval avatakse kunstinäitus ja käsitööde näitus.

Praegustel andmetel kujuneb kunstinäitus üheks suurimaks eestlaste tööde esitamiseks lääneranniku.

Eksponaate on registreeritud USA-st ja Kanadast. Teisipäeval on veel kavas vaimulik kontsert ja valguspildid Eestist. Viimased tulevad esitamisele Priit Vesilinnu poolt (National Geographic Magazine). Õhtul kogunevad „sõdurid ja sõbrad" õhtusöögiks ja pidutsemiseks.

Kolmapäeval toimuvad lastepidu ja laulupidu. Lisaks lääneranniku osavõtjaile on oodata Torontost lisa üle viiekümne laulja näol. Laulupeo aukülaliseks on Seattle'i linnapea Charles Royer oma abikaasaga. Õhtul esitab Eesti Rahvusteater Kanadast Lydia Koidula „Säärane Mulk" Rudolf Lipp'u lavastusel. Samuti toimub õhtul veel noortepidu.

Neljapäev on koosolekute päev. Toimuvad Lääneranniku Organisatsioonide Liidu koosolek, Rahvuskomitee lõunasöök, Korporatsioonide Liidu kommerss ja mitmete intiimorganisatsioonide kokkutulekud. Õhtupoolikul on noorte kontsert, millel esineb populaarne „Kaja" Portlandist. Õhtul on traditsiooniline ball koos õhtusöögiga.

Reedel, 31. juulil on suurejooneline tervet päeva täitev rahvapidu vabas looduses.

Selleks on varutud aakri suurune Kiana Lodge. Kohale sõidetakse laevadega. Pidustused lõpevad ametlikult rahvapeoga.

Laupäevaks, 1. augustiks on aga organiseerimisel loengute seeria eesti kultuuri teemadel.

L.E. Päevade solistidena esinemiseks on nõusoleku andnud Jüri Täht — tshello, Marilee Plaks — sopran, Ülo Valdma — orel ja Ilmar Kuljus — akordion.

Päevade kestel on kavas mitmed organiseeritud väljasõidud Seattle'i ümbruskonda.

Üksikasjaline informatsioon ilmub päevade bülletäänis. Veebruari alul ilmuvas numbris on täpne ürituste kirjeldus, majutuse informatsioon ja ürituste piletite eeltellimise vorm. Päevadele tulijatel on seda võimalik tellida: Estonian League of the West Coast, 7817 S. 134 St., Seattle, WA 98178.

Montreal Trust
Real Estate

1992 Yonge St. (Davisville lähedal) Toronto M4S 1Z4

Kui soovite maja müüa või osta, „mortgage'it" korraldada, siis helistage

LAINE TIITSON
tel. 487- 5201, kodus 487-8004

Vajatakse

lapsekasvatajat

Markham & Kingston Rd. rajoonis

Vanem daam, kellel jõudu ja tahet hoolitseda 2-aastase poisi eest.

Korter, toit tasuta. Nädalalõpud vabad.

Hel. tel. 267-5572 õhtul pärast 7.

SPORT

Uno Limit kahekordne Kanada meister

Möödunud nädalalõpul Dagmaris toimunud Kanada Masterite murdmaasuusatamise meistrivõistlustel võitis 60—64 a. klassis tuntud eesti suusataja Uno Limit laupäeval 10 km ja pühapäeval 15 km võistluse. Maimo Kivilo tuli 50 a. naiste klassis teiseks.

Eestlaste ajad laupäeval 10 kms olid: Harri Kivilo 39.39, Ülo Vastopä 41.15, Theo Vellend 42.39, Uno Limit 43.38.

Pühapäeval 15 kms: U. Limit 60.06, Ü. Vastopä 60.40, Valdén Sadul 62.13, T. Vellend 64.49.

Laupäeval suusatas 10 km-s parima aja tuntud soomlane Risto Santala (29.51) ja pühapäeval 30 km-s Kalevi Suusaklubi välissektsiooni liige Lutz Luckow (93.16).

☆

Pühapäeval, 25. jaan. Kitcheneris toimunud 30 km Heritage lõppetil tuli Mehis Kivilo noorte klassis teiseks (2.07), Maimo Kivilo 45+ naiste klassis kolmandaks (4.12) ja Harri Kivilo 45+ meeste klassis neljandaks (2.24).

Samal nädalalõpul Sault Ste. Marie's toimunud Kanada noorte katsevõistlustel tuli Allan Mägi 15 km-s seitsmendaks ja 10 km-s kümnendaks. Ta võitis kõiki Lõuna-Ontario suusatajaid mõlemal päeval tervelt kahe minutiga.

1980. a. maailmarekordid kergejõustikus

1980. aastal saavutati rohkesti uusi maailmarekorde, mis juba eelmised kõrged tagajärjed ikka ülespoole viis ja tekitas küsimuse: kus on inimvõime piirid?

Meeste aladel saavutatud rekordid:

1000 m jooks — 2.13,4 inglane S. Coe;

1500 m jooks — 3.32,1 inglane S. Ovett;

1 miili jooks — 3.48,8 inglane S. Ovett;

400 m tõkkejooks — 47,13 E. Moses, USA;

kõrgushüpe — 2.35 J. Wszola, Poola, mida paar kuud hiljem parandas ida-sakslane G. Wessig — 2.36;

teivashüpe — 5.72 W. Kozakiewicz, Poola; 5.75 T. Vigneron Prantsusmaa; 5.77 P. Huovin, Prantsusmaa; 5.78 W. Kozakiewicz;

vasaraheide — 80.38 J. Sedõhh, N.L.; 80.46 eestlane J. Tamm; 80.64 J. Sedõhh; 81.66 S. Litvinov N.L.; 81.80 J. Sedõhh;

odavise — 96.72 F. Paragi, Ungari;

kümnevõistlus — 8622 — D. Thompson, Inglismaa; 8649 G. Kratschmer, Lääne-Saksamaa.

Naiste alal tehtud rekordid:

100 m — 10,87 venelanna L. Kondratjeva;

800 m 1.54,9 venelanna N. Olizarenko, kes selle teistkordse parandusega viis 1.53,5-le;

1500 m 3.55,0 venelanna T. Kazankina, parandas uuesti 3.52,5;

1 miil — 4.21,7 ameeriklanna M. Decker;

100 m tõkkejooks — 12,36 G. Rabsztyn, Poola;

400 m tõkkejooks — 54,28 K. Rossley, Ida-Saksamaa;

4 x 100 m teatejooks — 41,85 Ida-Saksamaa;

4 x 200 m teatejooks 1.28,2 Ida-Saksamaa;

kuulitõuge — 22,36 I. Slupianek, Ida-Saksamaa; parandas uuesti Potsdamis 22.45;

kettaheide — 71.50 E. Jahl, Ida-Saksamaa; 71.80 m. Petkova, Bulgaaria;

odavise — 69.96 R. Ruchs, Ida-Saksamaa; T. Birjulina, N.L. viis selle 70.08-le;

viievõistlus — 4856 O. Kuragina, N.L.; parandati 5083-le N. Tkatshenko, N.L.

Spordiuudiseid kodumaalt

Neerutis peetud suusatamise esimestel karikavõistlustel oli naiste 5 km distantsil esimene Helmi Mihhailova 16.55, teine Kirsta Lepik 16.59, kolmas Rutt Shmigun 17.06. Meeste 15 km oli esimene Arne Sirel 42.29, teine Uno Leist 43.03, kolmas Valdur Krünberg 43.35.

Naiste 3 x 5 km teatesuusatamises oli esimene Rakvere spordiselts „Jõu" naiskond koosseisus H. Mihhailova, Katrin Kittus ja Külli Hallik; meeste 3 x 10 km teatesuusatamises sama spordiseltsi meeskond koosseisus Meelis Albert, Johannes Bogdanov ja Valdur Krünberg.

Laskesuusatajate võistlus peeti Otepääl, kus nii 10 kui ka 20 km distantsil oli esimene Matti Paavo.

☆

Eesti Spordiinternaatkooli võrkpalli meeskond tuli N. Liidu ulatusega võistlusel esikohale. Meeskonna treeneriks on Raimond Pundi. Parimaks eestlaseks oli Jaanus Lillepuu.

Asja toimus Torontos ülikooli lõpetava Marianne Urke diplomikontsert. Pildil noor viiuldaja pärast kontserti. Foto: Vaba Eestlane

Seminar A. Roosi uurimusest

STOKHOLM (EPL) — Mitmekeelsuse probleemid on alati akuutsed, eriti Prantsusmaal, kus elab väga mitmesuguseid rahvusgruppe ja kust endised Aafrika asumaad on saanud endale ametliku keele, mida õpitakse ja räägitakse ikka veel kohalike rahvakeelte kõrval.

Laboratoire des Langues et Civilisation a Tradition Orale (Suulise traditsiooniga keelte ja kultuuride laboratoorium) Prantsuse Riikliku Uurimiskeskuse juures on nüüd loonud nn. sotsiolingvistika seminari, millest võtab osa eriti palju aafriklasi ja aafrika keeleteadlasi, kelle üleandeks on sageli uut vabariikide keelt normimine.

Seminari juhatavad afrikanist Jean-Pierre Caprile ja meile tuntud Fanny Sivers.

Läinud aasta novembris peeti seminar morfoloogiliste interferentside üle. Fanny Sivers pidas kõigepealt ettekande Aarand Roosi väitekirja üle, milles selgitatakse peamiselt rootsi ja inglise keeleelementide kohandamist eesti keele struktuurile. Laenamine ühest keeleperekonnast teise on ju palju õpetlikum kui vastastikused „ülevõtmised" ligidaste keelte vahel.

Kuulajaskond võttis väga elavalt osa ettekandele järgnevast diskussioonist.

Aafriklased tõid näiteid oma keele prantsuse laenudest. Lõpuks arutati, et peaks selliseid võrdlusi ka muudes piirkondades vaatluse alla võtma: arvatavasti maksavad igal pool samad seadused. Kõneleja võib võõrastelt kõike vastu võtta, kui see ainult enda kodukeele raamidesse sobib.

(EPL/FS)

Toimetusele saadetud kirjandus

Ilmar Jaks, TALU. EKK Lund 1980. 194 lk. Seni peamiselt psühholoogiliste novellidega tuntuks saanud kirjanik on käesolevas romaanis traditsioonipärase talu teema juurde asunud. Selle taga peitub nagu mingit metafüüsilist kehastava üksuse mõju kuuele sellega seotud inimesele, kus vanatestamentliku käsu haardesse tõmmatud tegelased elavad seda käsku läbi erineval viisil.

VÄLISEESTI KUNSTNIKKE. Väike biograafiline leksikon. Toimetanud Olga Berendsen, Mall Puhm ja Vello Salo. Kirjastus Maarjamaa, Rooma 1980. 240 lk.

RAAMATUID

MÜÜGIL „VABA EESTLASE" TALITUSES

	Hind $	Saatekulu ¢
Arvo Mägi — EESTI RAHVA AJARAAMAT	26.—	$1.—
Fred Limberg — ISAMAA EEST	18.—	70
EDUARD RÜGA graafik ja maalija	10.—	50
A. Käbin — VAIM JA MULD	5.—	70
Ivar Ivask — ELUKOGU	10.—	$1.—
L. Kaagjärv — AASTAPÜHAD piibliteoloogilisi vaatlusi	7.50	$1.—
Heino Jõe — LUGU KÄBIST, LUGU KÄNNUST	2.—	35
Evald Mänd — AASTATE PÄRAND (kolmas valimik vaimulikke vaatlusi)	8.—	50
ESTONIAN SCOUTING	3.—	35
EESTI SKAUTLUS VIISKÜMMEND AASTAT	2.—	$1.—
TERR KUNGLA JUUBELIALBUM (T.E. Rahvatantsijate Rühm)	15.—	$1.—
Juhan Kangur — VAIM, VÕIM JA VABADUS	7.50	50
Hanno Kompus — KUSTUTAMATA NÄLG KUNSTI JÄRELE	11.—	85
Enn Nõu — VASTUVETT	5.—	40
Anna Ahmatova — Marie Under — REEKVIEM	3.50	35
Herbert Michelson — KODUMAALT VÕÕRSILE	10.—	50
Herbert Michelson — SKAUTLIKUL TEEL	3.—	50
Herbert Michelson — NOORSOOTÖÖ RADADEL	3.—	50
Herbert Michelson — EESTI RADADELT	9.—	50
ESTONIAN OFFICIAL GUIDE	5.—	40
Paul Laan — MÕTTELEND — pilte ja peegeldusi	5.—	30
Eduard Krants — LUMELIITLASED (luuletuskogu)	3.—	30
Ilona Laaman — MIS NEED SIPELGAD (luuletuskogu)	3.—	30
August Kubja — KADUNUD KODUD — mälestused	4.—	30
August Kubja — MÄLESTUSI KODUSAARELT	2.—	20
Leho Lumiste — ALAMUSE ANDRES (biograafiline jutustus kirjanik Oskar Lutsust)	6.65	40
Ants Vomm — RISTSÕNAD I	2.50	30
Ants Vomm — RISTSÕNAD II	2.25	30
Ants Vomm — RISTSÕNAD III	2.25	30
Ants Vomm — RISTSÕNAD IV	2.25	30
Ants Vomm — MINU HING (luuletuskogu)	20.—	40
Ants Vomm — VARJUD (luuletuskogu)	8.—	50
Salme Ekbaum — AJATAR (luuletuskogu)	4.—	30
Aarand Roos — JUMALAGA, KARS JA ERZURUM	4.—	30
Aarand Roos — JUUTIDE KUNINGAS TALLINNAS	6.—	40
Johan Pitka — RAJUSÕLMED	8.80	40
Urve Karuks — KODAKONDUR (luuletuskogu)	6.—	30
Hannes Oja — KOPUTUSED ENESES (luuletuskogu)	1.50	30
Hannes Oja — TUNNETE PURDEL (luuletuskogu)	2.75	30
Andres Küng — MIS TOIMUB SOOMES?	14.—	50
Einar Sanden — LOOJANGUL LAHKUMINE TALLINNAST	16.20	50
VARRAKU JUTULEHT — KUS ON NEEME VANAVAARA?	5.—	50

RAAMATUID LASTELE:

KALEVIPOEG (õppe- ja tööraamat lastele)	3.—	50
ÕPETA MIND LUGEMA I (õppe- ja tööraamat eelkooliealistele lastele värvitrükis)	4.—	40
ÕPETA MIND LUGEMA II (õppe- ja tööraamat eelkooliealistele lastele värvitrükis)	5.—	40
EESTI KEELE HARJUTUSTIK I	3.—	50

9.

Naised jätsid turu ja liikusid mööda sügavalt lumme sõtkutud jalgrada Vorkuta linnatänavaile. Samasugused rajad viisid elamute uste ette. Mingit õiget kujutlust tänavaist ei tekkinud — madalad hütid olid üks siin, teine seal, papp- ja laud katustel „raskuseks" telliseid, raudvoodi otsi ja suuri sõekamakaid, et tuul katust ära ei kannaks. Ainult pikemate barakkide ees oleks nagu mingit tänavat aimanud, aga harva oli barakke ühe tänava äärde „rajatud" kahele poole. Kogu see ehituskunst oli nagu kellegi põllest maha puistatud, mis püsti, mis lääbakil — kuidas juhtus.

NKVD kindralite, uurijate ja muu eliidi jaoks oli siiski kerkinud ka kahekorruseliste kivielamutega väike linnaosa, mille paar-kolm tänavat olid lumest puhtaks roogitud. Sõiduteel võis näha veoautot ja hobust reega, harva ka põdrakelku. Sealsamas, sõidukitest hoolimata, püüdsid viltide külge kinnitatud (nööri ja traadiga seotud) liuraudadel kehakultuuri harrastada mõned jõnglased; sealsamas sibasid mõned koerad ja astusid täiskasvanudki.

Selles liikluses ei tuntud paremat ega vasakut kätt, igaüks sihtis, kuhu soovis. Sedavõrd, kui vabadus võiks kuidagi meenutada segadust ja korralagedust — oli ta siin olemas...

Kahekorruseliste majade keskkütte katlamajad ei suutnud nähtavasti soojapidamata seinte vahel külma eest hoida — hulgast akendest rippusid välja raudtorud mitmest kaliibrist ja torudest tuli musta sõekivi suitsu.

Naised sisenesid toiduainetekauplusse, mis kandis MAGAZIN'i nime. Riiuleil oli hõredalt inetuid purgikesi ja papp-pakendeid — nende hulk küll magasini nime ei õigustanud. Ühe leti ees oli aga tunglus suur: mingi nässakas neitsi müüs suhkruvõõbaga kivikõvu, kõlisevaid pätsikesi.

„Prääänikud!" hüüdis Mari ja pisut nagu imestas, et seesugust kaupa nii agaralt nõuti. Aga imestada ei olnudki põhjust, ka riidemagasinis oli samasugune mõll. Sisse nad sinna ei läinudki, vaesus vahtis välja juba alatasa kinni-lahti käivast poeuksestki.

„Siia läheme sisse!" hüüatas Helmi. Nad seisid ukse ees, mille kohal rippus fotograafi silt.

„Teeme ühe pildi vabadest naistest", kõneles Helmi edasi. „Ja minu kulul." Pildimeister, venelane ta ei olnud, seadis daamid objektiivi ette, viskas oma kolmel jalal seisva aparaadi ees endale musta riide üle pea ja pärast paras-pikka surinat, lubas pildid nädala ajaga valmis teha. Maksta tuli muidugi kohe. „Seda juba karta ei maksa, et välja ei tule!" ütles kunstnik, „Midagi tuleb ikka!"

Nüüd asuti otsima Eesti Mõisat. Eelinformatsioon oli küllaltki täpne, mõis leiti raskusteta. See oli ühekorruseline maja, ühe korstna, kööga, nelja toa ja avara esikuga. Kütmine sündis köögis: pliit tegi kuumaks mingi originaalse ja kavala keskküttesüsteemi, vee — ja nii oli maja puhas, tuhka tuli välja kanda ainult ühe kolde alt ja see sündis eraldi tagaukse kaudu. Plaani oli teinud poole maja peremees ise insener Mark, studeerinud Viini linnas ja peaaegu arhitekt. Ehitajaiks olid kuus eesti meest, kes Võrust kes Virust — maja omanikud ja osanikud kahes ülejäänud toas. Nemad olid juba enam kui aasta eest traatide vahelt välja lastud — kaheksa aastamehed. Tüki aega ühisbarakkides virelenud võtsid nad seitsmekesi jõud, mõistused ja rahad kokku ning ehitasid oma maja. See oli esimene eestlaste oma maja Vorkutas ja andis tegelikku eeskuju paljudele teistele korteripuuduse lahendamiseks eesti mehe karakterile sobival viisil.

Insener Mark oli jõudnud Siberist asumiselt välja nõuda oma 80-aastase ema, õe ja 10-aastase poja. Ühes majapooles elasid nad neljakesi, teise poole kummaski toas olid kolm perekonnata meest.

Naised võeti vastu väga lahkelt. Insener Mark ei olnud veel viiekümnenegi härra, korralikus ülikonnas ja lips ilusti ees. Õde preili Meeri oli Tartus ajalugu õppinud, välimuselt kena — aga sisemust ei näinud külalised hoopiski. Ei selgunud ka see, kas Margi naine oli saatuslikul sügisel Läände sõitnud, mehest lahutatud või koguni surnud. Poja Georgi oli vanaema koos tädiga üles kasvatanud ja asumisraskustest hoolimata oli poiss kasvanudki. Kogu peret pidas üleval insener ise, kes nüüd vabana Vorkutas oli saanud tööd oma erialalt kohaselt — projekteerijana.

Külalised juhatati esimesse tuppa. Mark oli aidanud daamide mantlid seljast ja esines galantse kavalerina. Toole jatkus kõigile ja et need asetati ümber väikese laua, siis aitas see kohe seltskonna koondada ja võimalikku võõrastust üldsegi mite tunda. Helmi ei olnud sugugi unustanud kuidas head seltskondlikku juttu juhtida ja preili Meerilgi näis olevat oskusi selles asjas.

„Küll on kahju, proua Veerma, et Teid siit tahetakse ära saata! Siin on nii vähe haritud inimesi..."

„Ahhaa!" mõtles Mari ja Riina tundis, et pole õigesse kohta sattunud: kõnetoon ja kogu kliima oli talle võõras.

„Kas lubate suitsetada, preili Mark?" küsis Mari ja naeratas nii lahkelt kui oskas.

„Palun, muidugi!" sai ta vastuse, „Tuhatoos on laual..."

Mari tõmbas taskust välja paberossikarbi ja pakkus ka Helmile. Härra Mark andis viisakalt tuld.

Mari oli märganud, et mõlemad vabad daamid olid väga viisakad, aga kuidagi nagu luuravad ning kahtlustavad. Teda ja Riinat nad nagu piidlesid lakkamatult ja see tekitas mingi trotsi. Aga juba ütles vanem daam:

„Nii noor preili ei peaks suitsetama, see on tervisele halb..."

„Pole viga, proua Mark", kõlas vastus. „Noor preili ei peaks ka laagris istuma ega sibiametit pidama, nagu ta peab..."

„Sibi!" Armas taevas!" õhkas vanaproua. „Ja nii kena preili..."

„Ema", ütles insener, „ega siis laagris tööd valida ei saa, sellest sa peaksid ju aru saama!"

Aga preili Mark oli tulnud mõttele külalistele ka teistes tubades elavaid mehi tutvustada, käsutas venna seda missiooni teostama ja lubas vahepeal ise laua katta.

Kõrvaltubade mehed olid Eesti talumehed, aga laagrist puutöö spetsidena läbi ja välja tulnud. Mark tegi nad daamidele tuttavaks ja vabandas siis, et läheb aitama õde.

Hendriku nime all tuttavaks tehtud mees seletas: „Meeri-preili on venna pärast väga hirmul: äkki võtab veel mõni lihtne naine ta ära! Meil on siin enne ka mõned eesti preilid külas käinud, aga Meeri neid oma poole peale ei lase... Pidid olema vähe haritud. Aga teile tehti täna erand."

Ka teistel meestel oli preili Meeri kohta väikest kriitikat lisada. Valdek ütles: „Meie eesti mõis on eesti kombekuse etalon: pärast kaheksat õhtul enam külalisi vastu ei tohi võtta; viina ei tohi maitsta ja laulda koguni mitte. See ei loe, et oleme ise kah nagu majaperemehed ja osanikud — preili Margile see ei loe mitte-kui-midagi!"

Hendrik täiendas: „Ega me ise ka ei tohi õhtul pärast kaheksat koju tulla — preili Meeri ei saa siis magada. Lõime kõik uksed vildiga üle, aga see oli jälle paha — nüüd ta ei kuulvat, millal keegi koju tuleb ja kas ka käsku peab..."

Oskar popsutas piipu, võttis selle siis suust ja kinnitas:

„Preili Mark on mõisa A ja O. Ja teie hulgast preilnad, ta nüüd kellegi küll oma vennanaiseks võtab..."

„Kust te teate, et meie haridusest aitab!" naeris Mari, kelle meelt meeste klatsh oli lahutanud. Aga juba tuligi härra Mark ja viis naised tagasi oma poolele, kus laual juba pannkoogid maitsjaid ootasid.

Helmi juhtis jälle seltskondlikku jutu comme il faut, aga mitte kauaks. Vanaproua pöördus Mari poole ja küsis:

„Kui palju Teil ka, preili, haridust on?"

(Järgneb)

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1602, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
133 Richmond St. W., Ste 705
Toronto, M5H 2L3
Tel. 364-7872

ANDRES OLVET, LL.B.
Advokaat-notar
Gigelow, Hendy, Shirer & Uukkivi
789 Don Mills Rd.
Tel. 429-3110
Kodus 699-2395

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Tel. 862-7115
Toronto, Ont. M5J 2H7

VABA EESTLANE

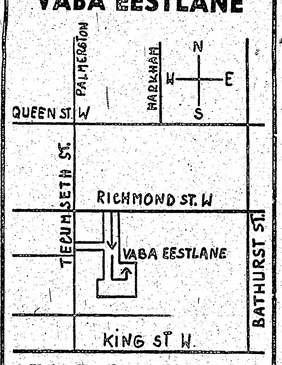

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast
reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus
väljaspool tööaega:
Karl Arro 482-0242
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:
üks tolli ühel veerul $3.50
esiküljel $4.—
tagaküljel $3.75

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:
1. **Vaba Eestlase talitus**
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C.
Toronto, Ont. M6J 3M7
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. **Mrs Leida Marley**
Ajutine aadress:
37 Mann Ave.
Toronto, Ont. M4S 2Y2
Telefon: 483-2588

* Enamik kunstnikke maetakse maha enne, kui nad jõuavad surra.
A. Valton

Salme Ekbaumi reisipäevik (7)

Tere, Austraalia!

Mis tõi nad siia?

Mis tõi nad siia? Ma ei küsi, palun ainult klaasi vett. Võibolla on neil kusagil lähedased sõbrad või isegi lapsed. Naise veelgi suurtes silmades on mingi uneluse vari või kujutlen seda ainult. Kunagi ta oli noor hiiu neiu, oma, omade hulgas. Mürgine ämblik on teda hiljuti hammustanud, kui ta seda läks aknalaualt ligniinitükiga eemaldama. Ta ütleb end olevat sellest kaks kuud segase ja veelgi mitte päris selge. Miks keegi läheb surmavat ämblikku ligniiniga võtma ja pärast hammustada saamist mitte arsti juurde, on iseasi. Nad on vabad inimesed. Lahkun mingi nukrusevarjundiga.

Õhtuhämaruses jõuame linna, ent mitte veel koju, ehkki see on vägagi mu soov. Lahkel võõrustajal on kindel nõu ja tahtmine viia meid ujuvasse restorani õhtustama. Sinna annab sõita. Sydney oma keerutavate teedega on tiheda liiklusega suurlinn. Kala laevarestoranis, mida elektrimootorid isegi vastavalt õõtsutavad, on maitsev ja vaade aknast õhtusele merele, mis loksub otse seina taga, värskendav. Selline laevarestoran pidi juudisoost omanikule säästma tulu- või vähemalt maamaksu, kuna ei olevat seadust, mis veel asuvat restorani maksustaks.

700 liiki akaatsiaid

Koidab Sinimägede päev kahe innustunud botaanikuga. Kuna kunagi on õpitud rohuteadust ning jäädud taimeriigiga võrdlemisi vahetusse kontakti, siis kujuneb see rikkaks päevaks tõesti. Juba teel sooritame siia sinna metsamaastikku kõrvalhüppeid, peamiselt on tegu küll igihalja põõsasmaastikuga. Õige botaanik liigub sellisel retkel vaevalt taimemäärajata. See on ka Tiiu Salasool käepärast, ehkki nad Innoga kahepeale tunnevad peagu iga taime, selle sugukonna ja liigiomadused.

Teadlikule vaatlejale on siinne näiliselt ühtlane-hõre võserik küllaltki liikiderohke.

Akaatsiaid ise leidub 700 liiki, eukalüpte 600 liiki. Enamik viimastest ajab kord aastas lehtede asemel koore pealmise kihi maha. Mõnel liigil koordub see ribadena (stringybark), teised on krobelise koorega ega koordu (ironbark).

Parajasti õitseb Edelweissi meenutav valgeõieline „Flannel flower" ja „Mountain Devil", mägikurat, ilusa punase õiega, leheserv aga terav kui saag. Õites on ka „Christmas bush". Nende roosade tupplehtedega oksi toovad austraallased jõuluks lõikelillena tuppa. Kusagil silmame hulgaliselt looduskaitse all olevat „Giant Lilyt" paari meetri kõrguse õievarrega. Üldse õitseb siin alati midagi, kas või mõni mürdipõõsas, millede nahkjad lehed murdes lõhnavad delikaatselt nagu toamürdil. Suure õisikutega Banksia liikide seemned on nii paksukoorelised, et idanevad vaid tule üle käies.

Tihti esinevad metsapõlemised on seega teataval määral looduslikud nähted, enam ohtlikud loomariigile ja lähedal asuvaile inimasulatele kui teinekord taimeriigile. Oma kärsituses hüppab tuli hõreda metsa all kiiresti edasi, kõrbenud puude ajades tüvest uuesti võrsed välja. Samuti võtab metsaalune taas kiiresti elu.

Kuulen koguni, ilma et just vastutaksin kuuldu tõepäras, et Queenslandis (kõige troopilisem osariik) lastakse enne lõikust suhkrupilliroo väljadel meelega tuli üle käia, et seal peituvaid mürgiseid madusid välja peletada ja hävitada.

Dramaatilised Sinimäed

Väikest ringi tehes külastame Blackheath Rododendronite parki, millele on püütud anda võimalikult looduslik ilme, põõsaste pillatud kõrgete eukalüptide alla. Ruumilisus, värvilisus ja meile kuuluvad kaldased rajad. Tööpäevase keskhommiku tõttu ei liigu siin hingegi. Maastiku muutudes üha dramaatilisemaks, jõuame Sinimägedesse, mille üle laiub kord hapram, kord sügavam sinkjas uduvina, tingitud nagu aru saan mäekülgi katvate eukalüptide eeterliku õli auramisest. Vähemalt mulle sisendab too sina mingi petliku taju mere lähedusest, millest kogu Sinimägedes viibimise ajal ei vabane. Seal on 1067 m. kõrge Mt. Bell, Mt. Solitary, Three Sisters, Ruined Castle etc. Vaade neile, orkestreeritud Masterdirigendi enese poolt, on vähegi musikaalsele silmale-kõrvale haarav.

Inno Salasoo lunastab meile Scenic Railwayle piletid. On ju varemgi mõnel väiksel mägi- või mängurongil sõidetud ja ma ei oska undki näha, mis ees. Seda just asjaosalised taotlevad, teist hingetuks rabada. Rong sööstab otse kahe kitsa kaljulõhe vahelt peaaegu püstloodis alla sügavikku. Sulen esiteks silmad, kuid avan need taas, ega sellist elus kaks korda läbi tee. Tegemist on vana, söekaevurite ragiseva ja rigiseva rongiga, mis turistide kisa saatel kukub alla kuristiku pervele, mille külgedel vohab vihmamets, suurte sõnajalapuudega nende hulgas.

Üles vaadates kukuvad kaljuseinad nii järsult, et siit inimjalg ilmalgi ei tõuse, võibolla kotkatiib.

Üle kuristiku helahtuvad Mt. Solitary ja Three Sisters pärastlõuna helkas valguses. Meie poolel aga on kaljuseinte raske vari ja parasjagu jahe kitsal rajal jalutamiseks. Vanad söekaevurite käigud on suletud. Oma mustendavate suudega rõhutavad nad mingit suletusetunnet, kuigi üle kuristiku, mille põhja läbi puulatvade ei ulatu nägema, avaneb ainulaaselt grandioosne vaade. Jälle ei saa lahti tundest, et seal all mäeharja emmates sinab meri oma lõpmatuses. Tagasi „maapeale" tõus toimub heleda kiljumisega, rong on täis koolinoorust. Ja üleval me olemegi.

18 õpilast täienduskoolis

Tagasiteel külastame kunstnik Tiiu Reissari tema ateljeekodus. See on linnast väljas vana, omanäoline maja kassidega. Kunstnik, me tulekus teadlik, on nädalalõpuks linnast jõudnud, võtab meid vastu pikas ornamentaalses seelikus, mängides kitarri. Tegemist nagu näha on mitmekülgse andekusega, isegi luule tõlgetega inglise keelde Uus-Meremaal elava õe heliplaadi tutvustamiseks. Ruumikas ateljee-värkelt valminud ja poolelioleva töödega.

Estolt naasnud, on elureibas kunstnik läidetud vastse loominguinnuga.

Võin vaid aimata kui palju tarmukust selline iseseisvumine inimesena, kunstnikuna ja kas või majanduslikult nõuab, eriti naiselt.

Imekombel on järgmisel hommikul päris jahe. Tiiu Salasoo läheb S.E. Täienduskooli lõpuaktusele ja peaksin minema kaasa. Õpilasi on 18, lõpetajaid kaks, lõputööks kaks Koidula luuletust. „Ethnic Community Counsel'i" kaudu on taotletud eesti keele ametlikku staatust, see kuulub nüüd riiklikku koolisüsteemi ja annab vastava hinde tunnistusel. Õhtul, tegemist on laupäevaga, toimub S.E. Majas teatrietendus. Teel sinna külastame Salasoode sõbra ilusat ostukorterit. E. Majas etenduv jant „Apardunud pulmaöö" ei taotle erilisi sügavloodimisi, vaid pretendeerib lihtsalt naerunärvile. Etendust kannavad kaks veteran-näitlejat, E. Tanimäe ja tema vastaspartener K. Nelson. Kaasalööval neljal noorel, nende hulgas Salasoode filmialale pürgival pojal Olevil, aga on tegemist lavaristsetega. Seda on eriti esimesest reast lõbus pealt vaadata. Naudin seda peagu nagu algatusvõimelist koduteatrit, kus rutiin ja sada ranget lavadrilli ei ole kitsendavalt jalus. Rõõm on juba, et leidub küllaldaselt eestikeelt valdavaid noori, kes ei hoia küünalt vaka all, vaid on valmis kaasa löömа. Kuna S.E. Maja saal ei ole eriti suur, siis tomub etendus 3—4 õhtul, mis annab näitlejaile võimaluse end välja mängida.

Lilli saan isegi mina ja pärast etendust on S.E. Seltsi poolt näitlejatele ja kutsutud külalistele kaetud peolaud all söögisaalis.

See on muidugi inimlik ja tujukülane õhtu, kus mul on võimalus tutvuda Edith Tanimäega, kes mõni aasta tagasi lavastas minugi näidendeid. Tseremoonia meistrina toimib sportlik dr. Rein Simmul, kes noorusliku uljuse ja temperamendiga juhib ühislaule ja kelle „Kärbes' (see laul olevat Torontost pärit), on kindlasti pikem kui „Lutika Viiu" oma lõpmatuses. Mina aga pean mõtlema hommikusele Melbourne lennule ja ütlema tänuga hüvasti peotujus seltskonnale. Neilgi on homme jälle esinemine ja igal oma tee. Siiski seob meid ühine keel ja kauge kodumaa.

KALJO RAID

K. Raidi helitööde kontsert 8. märtsil

4. märtsil saab Torontos elav helilooja ning pastor Kaljo Raid 60 aastaseks. Seoses juubelisünnipäevaga korraldab selleks ellu kutsutud komitee koosseisus P. Kaups, K. Medri, T. Kirves ning H. Alkok ulatuslikuma kontserdi 8. märtsil kell 4.00 Convocation Hallis, kus tuleb esitusele eranditult K. Raidi helilooming.

K. Raid on aastate jooksul kujunenud üheks Välis-Eesti enamettekantavaks komponistiks, mida on näidanud eriti ESTO- päevad Torontos, Baltimores ning Stokholmis, kus ta kammermuusika ja soololaulud ning soololpalad on muusikalistel üritustel prominentset osa mänginud. Stokholmis kanti muude seas laulupeol tellimistööna ette Raidi „Tütre tänu".

8. märtsi kontsert Convocation Hallis soovib ka esmajoones esitada komponisti kooriloomingut, alates noorepõlve nn. lihtsatest lauludest, mis ta teismelise muusikaõpilasena kirjutas ja lõpetades viimaste aastate töödega, mis on originaalselt isikupärased lisandid eesti vaimulikule muusikale. Esimese kujukaks näiteks on E. Enno sõnadele loodud „Hõõgamine", mida kodumaal sageli lauldakse, teist esitab ulatuslikum laul „Jutustage", naskoorile, klaverile, tromboonile ja viledele, mis on samuti Eestis ette kantud.

Esiettekandele tuleb 8. märtsil R. Kolki murdelisele tekstile kirjutatud „Koraalilaul" vokaalduetile ja klaverile. Kontserdil osalevad Toronto Baptisti koguduse koorid, mida juhatavad külalisena New Yorgist helikunstnik Maaja Duesberg-Roos, hiljuti Vancouverist Torontosse elama asunud noor muusikamees Thomas Kirves ja Toronto „oma" Chares Kipper. Solistidena on õhtu mitmekesisesse kavva hõivatud jällegi Maaja Duesberg-Roos, Asta Kaups — alt, Marika Krabi — sopran ja vokaalduett Jaan ning Kalle Medri. Saateosi täidavad Anne Alkok, Esther Wilbiks, Imbi ning Senta Medri ja Charles Kipper. Õhtu korraldajad ootavad täit saali.

„Kõlakad" on noortele ohtlikud

Lembitu Malevas oli vanemate koosolek

Kesknädalal, 28. jaanuaril toimus Peetri kiriku noorteruumis skautüksus Lembitu Maleva poiste vanemate koosolek veerandsaja osavõtjaga. Üksuse juhtkonna poolt esitati vanematele tegevuse aruanne sõnas ja pildis, arutati üksuse kasvatuslikke, majanduslikke ja organisatsioonilisi küsimusi ning lahendati kohal tõstatatud probleeme.

Vanemate koosoleku avas üksuse vanem Heino Jõe. Ta rääkis ka saatejutu Lembitu Maleva tegevusest koostatud valguspiltide seeriale, mida projekteeris üksuse abijuht Asko Kütti. Diapositiivid olid A. Kütti ja Lembitu Maleva juhi Harold Kivi kogudest ning andsid aasta-ringse pildi sellest suurest tööst, mida poisid üksuses naudivad.

Kasvatuslikest küsimustest oli peamiselt kõne all Lembitus rakendatud n.n. „perekonna-skautluse" süsteem, kus vanemad juhendajatena kaasa töötavad poiste katsete juures ja on kaasas ka paljudel tegevusüritustel.

Möödunud aastal kasutamisele võetud Lembitu „Noolepoisi raamatus on perekonnale pühendatud sugupuu koostamine, mida poiss üksinda ei saagi teha. See peab normaalselt toimuma „perekonna jututunnis", mis kordub igal nädalal. Noolepoisi raamatu geneoloogilisele osale järgneb perekonna sotsiaalne vaatlus koostamisel olevas skaudi käsiraamatus: kes need esivanemad olid, kus nad elasid ja mis nad tegid? See informatsioon kustub iga aastaga — vastavalt vanemate inimeste suremusega, sest kõik need pärimused on suulised. Märkmete tegemisel on abiraamatuna kasutatav möödunud suvel ilmunud H. Jõe „Käbi-kännu vihik".

Lembitu Malev uuendab käesoleval aastal oma telgivarustust kergete matkatelkidega, mida saab kasutada metsa- ja kanuuretketel.

Kavatsetav telk, mille proovi-eksemplar oli üles seatud vaatamiseks kiriku väikeses saalis, on materjalilt ja tegumoelt moodsaim, mis telgiturult saada.

Tassi kohvile, mida pakkus Lembitu linnaürituste pereema Hilja Varik, järgnes mitmesuguste oluliste küsimuste arutlemine. Olulisem neist oli n.n. „kõlakate" probleem. „Kõlakas" on teatavasti kuulujutt, mida levitatakse kahjustamise sihiga. Täiskasvanute seas levitatakse „kõlakatega" poliitilist laimu ja mustatakse kaasinimesi. See on populaarne vahend, kuna sellise tegevuse takistamine seaduse kaitsega on peaaegu võimatu.

Noorte seas levitatavad „kõlakad" naeruvääristavad neid noori, kes rangelt väldivad inglise keelt eesti seltskonnas, kes näitavad eeskujulikkust skautlikus tegevuses jne. See, et meie noored täienduskooli klassiüksest väljudes kohe lähevad üle inglise keelele, et skautüksuste tegevusest osavõtus ja katsete sooritamises esineb loidust ja et koondustelt teatamatult puudutakse, on paljudel juhtudel „kõlakatest" mõjutatud.

KALEVIPOEG
Õppe- ja tööraamat
Hind $3.00
Saadaval VABA EESTLASES
Abistamiskomitees
kooliõhtutel Eesti Majas
Postiteel: L. Marley, 149 Bishop Ave. Willowdale, Ont. M2M 1Z7
Postikulu 50 c

Teretulemast virulaste koosviibimisele!

Kes neid lahti laseb? Vahest on selleks mõni vanem, kes on skautluse kasvatuslikus mõjus pettunud, kuna skautlus ei suutnud kahe tunniga nädalas parandada seda, mis tema seitsme päevaga nädalas oli lasknud käest ära minna.

Enamasti on algatajaks vastu tahtmist täienduskooli või skautlusesse toodu, vahest aga päris tubli poiss, kes tahab sellega teistele imponeerida, et ta juhtide ja õpetajate jutule vastu töötab.

Eesti keele rääkimise osas on mõnel juhul mindud peaaegu füüsilise terrorini.

Kõige tõsisem selle juures on, et sama „kõlakate" süsteemi, teiste naeruvääristamist ja surveavaldusi kasutatakse „kõrgemas astmes" uimastusmürkide pealesurumisel noortele. N.n. „drugpusherid" on enamasti juba narkootika ohvriks langenud kaasõpilased. Kodud ja skautlus, vanemad ja noortejuhid, peavad niisuguseid ohtusid jälgima ja käsikäes tegutsema meie noorte kaitseks. Esimene nõue on vanemate koosolekute korraldamine noorteüksustes ja vanemate osavõtt nendest koosolekutest.

Siin maal on omaette grupina elatud vaikselt ja väikselt, ent nüüd — just nüüd on aeg kätte jõudnud, kus viruverelised lisaks seniseile harvadele suvepäevadele ühise perena kokku tulla kavatsevad virulaste koosviibimisele, mis peetakse Tartu College suures saalis pühapäeval, 15. märtsil kell 2 p.l. Aga mitte üksi virulased, vaid ka nende naabrid, sugulased, sõbrad, tuttavad ja kõik, kes „viru värgi" vastu vähegi huvi tunnevad on aegsasti kutsutud ja oodatud. Tulgu kõik lähedalt ja kaugelt kohale!

Eelregistreerimine on tarvilik, et peoperenaine **Vaike Purga** vajalikul määral toidulaua eest hoolitseda oskaks ja teised viruperenaised pärastise kohvilaua korraldada teaksid, ent lähemad teated selle kohta ilmuvad peatselt kuulutusina eesti ajalehtedes.

Muidugi on virulaste koosviibimisel saadaval ka tavakohane viruvalge ja sisukas eeskava pakub tervituskõne ühelt endiselt Virumaa vallavanemalt, esmakordselt ilmub rambivalgusse noorte virulaste lauluansambel ja esineb teisigi juba tuntud kunstnikke samalt päritolumaalt.

Lõpuks keerutatakse tantsupõrandal mitte üksi viru-valssi, vaid ka paljusid teisi vanu ja uusi tantse ning süvendatakse endiseid sõprussidemeid ja sõlmitakse uusi.

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 3. veebruaril 1981 — Tuesday, February 3, 1981

20. aastapäeva VÄLJAMÜÜK
20 prots. hinnaalandust enamus kaupadelt

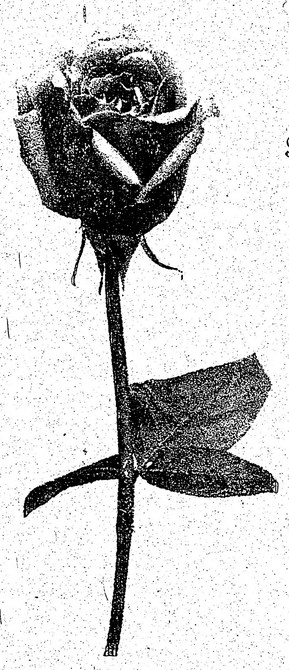

Meie äril on KOLMAPÄEVAL, 4. VEEBRUARIL 20. AASTAPÄEV

Selle päeva puhul sirutame oma klientidele ja ärisõpradele käe, et öelda südamlik tänu hea koostöö ja abi eest

KAHEKÜMNE AASTA JOOKSUL

Äri on avatud ja me töötame, kuid samaaegselt serveerime kohvi.
Kohvikann on kuum kogu päeva kolmapäeval, 4. veebruaril ja neljapäeval, 5. veebruaril.

TERE TULEMAST!

Suomi-Aitta

ESMAJÄRGULISED IMPORTARTIKLID SOOMEST

2031 YONGE ST., TORONTO, ONT. M4S 2A2 ● Tel.. 483-6650

Avatud esmasp.,-kolmap. 10—6, neljap., reedel 10—7.30, laup. 9.30—5.30

The Finnish Place

5463 YONGE ST. WILLOWDALE M2N 5S1 (Finchi läheda) — TEL. 222-7575

KESKTALVINE VÄLJAMÜÜK

20% hinnaalandust kõigilt kinkeesemeilt

Mitmed toiduained ja kompvekid spetsiaalhindadega. Näit. VALIO *Tilsit* juust $1.89 nael.

VÄLJAMÜÜK LÕPEB 28. VEEBRUARIL.

- Mis on teie maja väärtus?
- Helistage meile! Meie anname teile tänase turuhinna.
- Meie müüme MLS kaudu või eksklusiivselt.

HEINO PÄRNSALU
Real Estate Broker
469-5118

LINDEN REAL ESTATE LTD.
1014 Queen St. E. (sissekäik 8 Boston Ave.) Toronto, Ont. M2M 2T9
— 21 a. kogemusi kinnisvarade vahendamisel —

Mängupõrgu eestlastele

Möödunud reede õhtul toimus Tartu College'is Eesti Kunstide Keskuse tuluõhtu, millele oli nimeks antud Monte Carlo soiree. Monte Carlo nimi iseloomustas ka õhtust tegevust, saalis oli mitmesuguseid õnnemänguvahendeid, ruletid, kaardimängud ja mitmesugused muud riistad, mis annavad inimestele võimalusi kiirelt rikastumiseks või olemasoleva kaotamiseks. Kahjuks neid võimalusi kasutas üsna tagasihoidlik osavõtjaskond, kuna selline üritus oli tõenäoliselt liiga uudne siinsele eestlaskonnale.

Õnnemängimise kõrval oli ka mitmekülgne kava, mida teadustajana ja osalt ka kaasosalisena juhatas Anne Tüll. Ta tervitas mängupõrgus õnnelootjaid ja tutvustas sisse tulevaid James Bond Girls tantsitare, kes kabareevormis andsid näiteid selletaolistest tantsustiilidest. Grupis olid Nora Mall Kerson, Heli Kivilaht ja Karen Viinamäe.

Tantsude vahel EKK juures olev näitering esitas Anne Tülli juhatusel luulelavastusi Ilona Laamani, Marie Underi jt. töödest. Gruppi kuulusid Harri Mürk, Tõnu Naelapea, Lembit Tork ja Ingvar Liitoja.

Vastavalt kuulsale mängupõrgu nimele esinesid ka kuulsad lauljad. Esimesena eestlaste „Luciano Pavarotti", alias Harjo Tari kahe lauluga, klaveril saatis Peter Villmann. Teine maailmakuulsus oli „Marlene Dietrich", alias Silvia Preem, kes samuti laulis kaks laulu, klaveril Aino Kurg.

Uuesti tulid James Bond Girls, kord vaeste tüdrukutena kelle varandus oli kaasavõetud kohvreis, ja lõpuks Havaisse minnes tantsisid brasiilia muusika saatel oma õleseelikuis.

Õhtul joonistas E. Bishop soovijailt portreesid eesti rahvarõivais kehadele. Pakuti kohvi ja lõpuks tantsiti diskotantsu. Õhtu jooksul tuli nooremaid huvilisi juurde. Esimese sellelaadilise ürituse vastu oli veidi võõrastav tunne, kuid arvati siiski, et seda võiks korrata, kui korraldamisel teha mõningaid muudatusi.

Ürjo Kareda lahkub Stratfordist

Teatritegelane Ürjo Kareda, kes tegutses Ontarios, Stratfordis, sealses kuulsas teatris dramaturgina, lahkub omalt kohalt ja asub elama Torontosse. Stratfordi teatri juhtkonna moodustamisel on viimasel ajal olnud palju tülisid ja probleeme, mis nähtavasti said ka Ürjo Kareda lahkumise põhjuseks. Teatri uueks kunstiliseks juhiks lahkunud Robin Phillipsi asemele kutsuti teatritegelane Hirsch ja dramaturgi kohale Michel Schoenberg, kes kirjutab praegu raamatut Hirschi üle.

Sündmuste kalender

Laupäeval, 7. veebruaril kell 6 õ. Eesti Majas Saarlaste Ühingu 25. juubeliaasta peoõhtu.

Pühapäeval, 8. veebruaril kell 4 p.l. Kuningliku Konvervatooriumi kontsertsaalis pianist-komponist Michael Nymani (Londonist) kontsert.

Pühapäeval, 8. veebruaril kell 5 p.l. Eesti Maja keskmises saalis muusika- ja lauluõhtu „Kiitus".

Teisipäeval, 10. veebruaril kell 8 õ. CROFT Chapter House, University College dr. R. Toi loeng koos solistide ja koori esinemisega.

Pühapäeval, 22 veebruaril kell 3 p.l. Toronto ülikooli Convocation Hall'is Eesti Vabariigi 63. aastapäeva aktus.

Laupäeval, 7. märtsil kell 7 õ. Seneca College'is Toronto Eesti Rahvatantsijate Rühma „Kungla" lavastus „Kodumetsad ja kauged rannad".

Pühapäeval, 8. märtsil kell 4 p.l. Toronto Ülikooli Convocation Hall'is Kaljo Raidi helitööde vaimulik kontsert helilooja 60. sünnipäeva tähistamiseks.

MANA 46 on hinnaga $9.75 (koos postikuluga) saadaval kas „Vaba Eestlase" talitusest või aadressil Hellar Grabbi, 3602 Albee Lane, Alexandria, VA, USA 22309.

Saksa suurleht Tallinna protsessist

BONN (EPL) — Bonnis ilumv suurleht „Die Welt" tõi oma 7. jaan. numbris kirjutise pealkirja all „Moskva uued protsessid kriitikute vastu", milles öeldakse:

„N. Liidus rullub praegu uus protsessidelaine rezhiimikriitikute vastu. Mõlemad balti inimõiguslased Mart Niklus ja Jüri Kukk seisavad Eesti pealinnas Tallinnas kohtu ees. Nendele pannakse süüks „antisovjetlikku agitatsiooni ja propagandat".

46-aastast bioloogi ja tõlki Niklust ähvardab 10-aastane sunnitöö ja teiskordne pagendamine Siberisse. Teadlane, kes näeb oma eeskuju aatomifüüsikus ja rezhiimikriitikus Sahharovis, oli juba 1959—1966 ühes Siberi vangilaagris. Pärast vahistamist läinud aasta aprillis on ta Stokholmis elavate eestlaste andmeil sooritanud mitmeid pikemaid näljastreike ning on halvas tervislikus seisundis.

Niklusega koos istub süüpingis 40-a. keemik Jüri Kukk, kes vahistati märtsis. Teda ähvardab kolmeaastane vangilaager. Kukk kaotas 1977 oma professorikoha Tartu ülikooli juures pärast seda, kui ta avaldas soovi väljarändamiseks."

Edasi toob sama leht teate protsessist Siberi linnas Ust-Nera, kus on süüpingis 25-a. matemaatik Alexander Podrabinek, kelle sulest on ilmunud raamat „Karistumeditsiin". Tema venna Kirilli vastu algas protsess Lietskis. Kirilli süüdistatakse loata relva omamises.

Tähtsamatest põrandaalustest ajakirjadest lõpetas ilmumise „Poisky" ja „Samisdat" andis mõned numbrid vähem välja.

Valitsus hoiatab töölisi

Poolas lubatakse streikijate vastu tarvitada karme vastuabinõusid

VARSSAVI — Poola valitsus ähvardab tarvitusele võtta karmid abinõud tööliste streikide, rahutuste ja demonstratsioonide mahasurumiseks. Valitsuse esindajatel oli pikemaid läbirääkimisi tööliste ametiühingu Solidaarsuse esindajatega kokkulepete saavutamiseks, kuid need läbirääkimised ei andnud loodetud tulemusi.

Peaminister Jozef Pinkovski andis ametiühingu esindajatele lubaduse Poolas toimuva „demokratiseerimise" protsessi jatkamiseks, kuid kinnitas samal ajal,

et valitsus peab vastutama korra, distsipliini ja seaduste täitmise eest.

Pinkowski mainis, et paljudes kohtades okupeerivad töölised valitsusasutused, ignoreerivad ametlikke tööpäevi, rakendavad illegaalseid streike ja häirivad sellega normaalset tööprotsessi.

Solidaarsuse juhid on alustanud ametivõimudega läbirääkimisi ka erafarmeritele oma ametiühingu moodustamiseks,

mis peaks kaitsema farmerite huvisid valitsusega suhtlemisel ja toodete müümisel.

Nalja

„Härra oober, mulle ei meeldi, et teie minu praevorsti pöidlaga taldrikul kinni hoiate."

„Kas teie siis tahate, et ta jälle põrandale kukub?!"

★

Shotlase poeg läheb panka ja ütleb pangajuhatajale:

„Härra direktor, ma neelasin kogemata penni alla. Kas ma tohin viibida teie pangas hommikuni, kuni ma penni jälle kätte saan?"

„Poiss," põrutab direktor, „seda sa võid ometi kodus teha."

„Jah, aga ma olen kuulnud, et pangas makstakse raha hoidmise eest protsente."

★

Rätsep lastearstile:

„Ise lastearst, aga omal pole ühtki last."

„Ma ei valmista uusi, vaid parandan vanu."